

ROTTERDAMSCHER COURANT.

De Abonnementsprijs is / 24 's jaars of / 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaars en Postkantoren Abonneren.
Enkele Nummers 10 Cents.

Bureau: Hoogstraat, Wijk 10, N°. 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels.... / 1.— Iedere regel meer. - 0.20
Andere Advertentiën per regel - 0.20
Grootte letters naar plaatsaant. — Bij iedere Advertentie 45 Cents voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL.

Uit hoofde van het *Kersfeest* wordt aanstaanden *VRIJDAG den 26 dezer* geene Courant uitgegeven.

BUITENLAND.

ENGLAND.

LONDEN 22 december. — De Amerikaanse dagbladen per Afrika aangebragt, behelzen onder anderen een uittreksel der dépêches in den laatsten tijd tusschen de heeren Adams en Seward gewisseld.

In juni schreef de heer Adams, dat de regerende standen in Engeland nog altijd even sterk verlangen, dat Amerika verdeeld blijve, hoewel zij tengevolge der laatste gebeurtenissen zich daarover niet meer zo krachtig uitsloten.

In oktober bericht hij, dat hij eene zamenkomst heeft gehad met graaf Russell. Sprekende over de redevoering van den heer Gladstone zeide deze, dat het zijn zaak niet was, uitdrukkingen van den heer Gladstone te desavoueren, maar dat hij toch wel verzekerde kon dat de heer Gladstone met hetgeen hij zeide volstrekt niet de bedoeling had gehad om te doen onderstellen, dat de Regering van Engeland voornemens was een anderen weg ten opzichte van Amerika in te slaan, dan tot duaver was gevolgd. Zoo omzigtig mogelijk gaf graaf Russell te kennen, dat lord Palmerston en de overige leden van het Kabinet de rede van den heer Gladstone betreurden. Men was nog steeds voornemens de strengste onzijdigheid in acht te nemen, en onder middelmatige of onmiddellijke tusschenkomst, de worsteling haar natuurlijk verloop te laten. Graaf Russell kon echter niet stellig verzekeren, dat andere omstandigheden in dit voornemen geene wijziging zouden brengen. De heer Seward schreef in juni aan den heer Adams, dat de Amerikaanse Regering eene lijst magtig was geworden van hetgeen voor Zuidelijke rekening in Engeland was gekocht. Daaruit blijkt dat de klagen, in der tijd aan graaf Russell kenbaar gemaakt over schending der neutraliteit in het aangezicht der Engelse Regering, nog belangrijk hadden kunnen worden vermeerderd. „De opstand,” zegt Seward, „spoelt nu ten einde, maar juist nu hebben wij onomstootelijke bewijzen dat hij zijn welagen voor het grootste gedeelte zou hebben te danken gehad aan de hulp, verleend door de Engelse Natie.”

De President — zoo vervolgt hij — acht het wenschelijk dat de Engelse Regering, vóór de oorlog eindigt, eens naga hoe na dien krijg Engeland en Amerika jegens elkander gezind zullen zijn.

In augustus zegt de heer Seward, dat een oorlog met Engeland stellig Noord en Zuid weder zoude vereenigen.

In november bericht hij, dat juist nu men in Europa Amerika vijandiger gezind is dan ooit, Amerika krachtiger dan vroeger het geval zou zijn geweest, elke poging tot interventie zal weerstaan. Elke poging tot interventie zou voor Amerika slechts een nieuwe drangreden zijn voor het besluit om de Unie te herstellen. Voor nog geen 3 jaar geleden stelde Engeland blijkbaar prijs op Amerika's vriendschap en hetzelfde kan binnen kort weder het geval zijn.

3 november schreef de heer Seward, dat de President genoodzaakt is de vernieling van schepen door de Alabama te beschouwen als geschied door Britsche onderdanen in strijd met het volkenregt. Wettelijke bewijzen tot ondersteuning van eene actie tot vergoeding van schade, kosten en interessen, worden verzameld en zullen zoo dra mogelijk worden overgezonden.

Eene dépêche van den heer Seward aan den heer Dayton zegt dat Amerika regt heeft van Frankrijk te verlangen dat het niet gebruik make van den oorlog in Mexico, om een anti-republikeinische of eene anti-Amerikaanse regering in het leven te roepen, of te helpen handhaven. Daar Frankrijk echter zich van zulke voornemens vrij verklaart, is het de plicht van Amerika beaard den uitslag van dien krijg af te wachten.

Eene dépêche van den befaamden Clay, die zich in Rusland bevindt, behelst het zotte voorstel om de bevolking van Canada aan te zetten tot eene vereeniging met Amerika en in Ierland een opstand te verwekken. „Vroeger of later” zegt de heer Clay, „wacht Engeland, den valschaardigen aristocraat, de waak.”

Overigens wordt dd. 9 december uit New-York gemeld, dat volgens de Zuidelijke dagbladen de Noordelijke den Rappahannock overtrekken bij Port Royal. Zij achten het waarschijnlijk dat Richmond gelijktijdig zal worden aangevallen door de kolonne die over Fredericksburg voortrukt, eene andere die zich bij Suffolk bevindt, en de vloot op de St. James rivier. Men is echter op zulk een aanval voorbereid. Latere tijdingen van de zijde der Noordelijken bevestigen het bericht dat Burnside inderdaad voorwaarts rukt, en den Rappahannock overtrekt.

— Volgens het Journal of Commerce van Liverpool is door het Ministerie aan alle Britsche agenten op de Vlaamsche eilanden (Azoren) kennis gegeven, dat zij aan de Alabama den toegang tot de havens moeten weigeren, zonder zelfs het innemen van steenkolen of andere provisie te dulden. Mogt de stoomboot Fayal of eenige andere haven aandoen, dan moeten zij kapitein Semmes kennis geven, dat elke verdere vernieling van goederen aan Britsche kooplieden geconsigneerd in ontijdige schepen, aanleiding geven

zal tot ernstige maatregelen van de zijde der Engelse Regering, die zijn vaartuig onmiddellijk zou doen opzoeken en in den grond boren.

— Onze dagbladen van heden zijn opgevuld met berichten over de verwoestingen door den storm in bijna alle streken van Engeland en vooral op zee aangerigt. Behalve eenige storingen in het stedelijk telegraafnet zijn hier ter plaatse geene ernstige ongelukken te betreuren.

— Het Engelse linesschip St. George, met Prins Alfred van Engeland, is in de Golf van Napels aangekomen.

— Tot de vreemdsoortige plannen tot oprigting van gedenkteekenen voor wijlen Prins Albert behoort dat der heeren A. en G. Thompson, hetwelk te Glasgow eenigen bijval schijnt te vinden, en het stichten van een gebouw volgens het model des tempels van Theseus te Athene ten doel heeft, in het midden waarvan het standbeeld van den Prins opperigt zou worden.

— De Aartsbischop van Canterbury is benoemd tot voorzitter van het Engelse zendeling-genootschap.

— Kolonel sir George Lloyd Hodges, ridder van de orde van Bath, vroeger Hr. Ms. zaakgelastigde voor de Hanze-steden, is dezer dagen overleden. Hij was de zoon van den heer George Thomas Hodges van Limerick, voerde onder Dom Pedro het bevel over het Britsche en Vreemde-legioen in Portugal en werd daarop consul in Servië van 1837—39. Van 1839—41 was hij consul-generaal in Egypte en van 1841—60 consul-generaal en Engelsch zaakgelastigde in Hamburg. In 1860 nam hij zijn pensioen. Reeds te Waterloo had hij zich als militair onderscheiden. Hij was 73 jaren oud.

— Volgens een particulier telegram uit Turijn, dd. 18 december, heeft het Italiaansche Kabinet op beleefde maar afdoende wijze voor het oogenblik alle verdere onderhandelingen met Frankrijk over de zaken van Rome van de hand gewezen. Er worden krachtige maatregelen tegen de roovers op het touw gezet. Verder wordt uit Italië bericht dat de staat der finantien bijzonder gunstig is en er dus in verscheidene maanden nog geene behoefte zal zijn aan de nieuwe leening.

FRANKRIJK.

PARIJS 22 December.

(Particuliere Correspondentie.)

De Moniteur maakte heden morgen het decreet openbaar, waarbij de hervatting der werkzaamheden van beide takken onzer Wetgevende Magt tegen 12 januarij wordt aangekondigd; reeds nu begint men zich met het oog op die heropende zitting weder druk met de Mexikaansche kwestie bezig te houden. Over dat onderwerp zullen de beraadslagingen in de eerste plaats loopen, en het officiele dagblad is reeds bezig om voor de woordvoerders van het Gouvernement de elementen hunner pleidooijen in gereedheid te brengen. Het blad vermeldt dat verschillende steden in Mexico zich ten onzen gunste hebben verklaard en dat Juarez zich genoodzaakt ziet zijne toevlugt tot de wanhopigste middelen te nemen.

Een der noodlottigste gevolgen van deze expeditie — om niet te gewagen van het groot aantal onzer landgenooten, dat als slagtoffers van ziekten en vermoedens valt — zal voor ons reeds dadelijk zijn: de noodzakelijkheid eener nieuwe leening. Daaraan valt bijna niet meer te twifelen. Toen minister Fould wonderen deed om eene begroeting aan te bieden, die ten minste oogenschijnlijk in evenwigt was, kon hij niet rekenen op de ontwikkeling welke eene zoo verwijderde expeditie zou krijgen. Om dat evenwigt toen te herstellen, zelfs nadat de Keizer had afstand gedaan van het prerogatief om bijzondere credieten te openen, had hij reeds, in weerwil van de heftige oppositie der Kamer en een nog heftiger tegenstand van de publieke opinie, nieuwe belastingen in het leven moeten roepen. En nu zijn ook die belastingen onvoldoende; het is volstrekt onmogelijk dat men er aan denke, om gedurende de volgende Zitting wederom nieuwe te scheppen, en daar de Regering de belofte heeft afgelegd dat er voortaan geen deficit meer zal zijn, moet men de toevlugt nemen tot eene leening, ten einde een ontzagelijk tekort te dekken. Dit is dan ook de meening die het meest algemeen verspreid is; daardoor wordt eene gebeurtenis, die vóór eenige dagen zooveel gerucht maakte, veel verklaarbaarder, namelijk het bezoek van den Keizer aan den baron van Rothschild. Aanvankelijk dacht men dat het alleen betrekking had tot de conversie van de rente, waarvoor het huis van Rothschild naar men zegt de noodige fondsen zou willen voorschieten.

Maar de opbrengst van die conversie zou niet meer dan omstreeks 40 millioen zijn geweest, en dat zou nog niet genoeg zijn. Ter beurze was men reeds van meening dat de uitgifte der leening in de eerste maanden van het volgende jaar zal geschieden.

Onze gezant bij het Spaansche Hof, de heer Barrot, heeft aan den heer Collantes, Minister van buitenlandsche zaken, om ophelderingen gevraagd ter zake van de jongste beraadslagingen in den Senaat, waarbij die Minister o. a. zou hebben verklaard dat de heer Barrot de hem gedane mededeelingen niet nauwkeurig aan zijne Regering had overgebracht. De heer Collantes moet in antwoord hierop hebben gezegd, dat de Madridsche dagbladen zijne uitdrukkingen niet juist hebben wedergegeven, en naar men verzekert, zou het incident daarmede zijn afgelopen.

De heer de la Guéronnière is heden avond in La France met de operbaarmaking begonnen van zijne brochure „over de staatkundige eenheid in de Gouvernemenen.” Uit de volgende zinsneden, die ik daarvan afschrijf, kunnen uwe lezers zich een denkbeeld vormen van de strekking van dit eerste artikel.

„Als wij een terugblik werpen op de geschiedenis van de laatste tien jaren, wordt men getroffen door één feit, namelijk dat de buitenlandsche staatkunde

van het Keizerrijk zich onbelemmerd heeft kunnen openbaren in den geheelen omvang harer juist afgebakende beginselen, en zich kon ontwikkelen naar de geheele waarheid van de gevolgen welke zij moest te weeg brengen; terwijl daarentegen bij de binnenlandsche politiek, waarvan de natuurlijke veerkracht verlamd is door alle verwickelingen van het verledene en door de verdeeldheid der partijen, eene bezadigheid en een voorbehoud moest worden in acht genomen, en het doel daarvan veelal kon aangewezen dan reeds bereikt worden. De roem is dan ook de vrijheid voorgestaan, en de kroonring van het gebouw werd slechts te gemoet gezien door middel van het prestige onzer op nieuw gereleveerde militaire grootheid.”

Welke bombaast de heer de la Guéronnière verder nog op een moge stapelen — en het bovenstaande levert reeds een niet onaardig staaltje dat hij er slag van heeft — hij zal nooit kunnen bewijzen dat er overeenstemming heerscht tusschen onze binnenlandsche en buitenlandsche politiek. De eerste is meer dan behoudend, zij is despotisch; terwijl de andere meer dan liberaal, ja revolutionnair is.

L'Écho de la Presse zal overmorgen onder den nieuwen titel van La Nation verschijnen. De heer Granier de Cassagnac zal daarvan slechts een der voornaamste redacteuren zijn, terwijl de heer du Hamel hoofdredacteur blijft. Dat blad heeft ten doel eene coterie te vormen van zeker aantal afgevaardigden, even als La France rond zich een groepje Senatoren heeft geschaard. Tusschen die twee bladen zal het zelfde verschil bestaan als tusschen den Senaat en de aan de Keizerlijke dynastie verkleefde partij in het Wetgevend Ligchaam.

Tot nieuwen directeur van de Opéra Comique is benoemd de graaf de Ribbing, als schrijver en vooral dramatisch auteur bekend onder den pseudoniem de Leuven. Hij is de zoon van een der zaamgezwoeren, die door de hand van von Ankerstroom Gustaaf III, Koning van Zweden, deden vallen; hij werd later genaturaliseerd als Franschman.

De half-officiele Correspondance Havas spreekt het gerucht van verschillende buitenlandsche bladen tegen, volgens hetwelk minister Drouyn de Lhuys, bij gelegenheid der donderdag op het departement van buitenlandsche zaken gehoudene receptie, andermaal met de vreemde Ministers zou hebben gesproken over eene vriendschappelijke tusschenkomst in Amerika.

De gevolmachtigde Ministers van Portugal, zoo wel te Parijs als te Londen, hebben aan de Ministers van buitenlandsche zaken officieel medegedeeld dat Koning Dom Ferdinand de Grieksche kroon bepaaldelijk niet wil aannemen, zoodat ook die candidatuur geheel vervallen is.

Men wil hier weten dat de Engelse Regering, vóór dat de afstand van de Ionische eilanden aan Griekenland haar beslag krijgt, voornemens zou zijn de bevolking der zeven eilanden te raadplegen omtrent hare gezindheid, door middel van het algemeen stemrecht.

Tot hertoe hebben al de te Napels gevestigde Grieken, bij de volkstemming tot het verkiezen van een Koning van Griekenland, hunne stemmen op Prins Amadeus van Savoyje uitgebragt.

Ook de afgevaardigden Masca, Finzi en Brignone hebben hunne benoeming tot leden der commissie voor de zaak der rooverij niet aangenomen. Die commissie zal overal waar zij verschijnt de eerbewijzingen, aan eene delegatie der Kamer verschuldigd, ontvangen.

Het gerucht is verspreid, zegt de Opinione van Turijn, dat de Mazzinistische partij zich reorganiseert en nieuwe krachten verzamelt om de eene of andere onderneming te beproeven. Vooral te Napels, Livorno en Palermo zou zij groote bedrijvigheid aan den dag leggen, en van geld en wapenen voorzien zijn. Dat die partij niet stil wil zitten lijdt geen twijfel, maar de Opinione houdt nogtans de geruchten voor sterk overdreven, en zegt dat de zamenzweerders en ongeduldigen bij ondervinding overtuigd moeten zijn dat de Regering krachtig genoeg is om alle oproerige pogingen te stuiten. Mogten zij dan ook al op enkele punten eenige wanorde verwekken, deze zou toch spoedig, onder de tejuiching der bevolking, weder voor rust en orde plaats maken.

Uit Madrid meldt men dat de generaal Prim in de zitting van den Senaat van 20 dezer nadere ophelderingen over zijne houding in de Mexikaansche zaak gegeven heeft. Hij prees daarbij het karakter van Juarez ten sterkste, en wierp de schuld van al het gebeurde op Almonte. Hij verklaarde van oordeel te zijn dat de Franschen hun doel bereiken zullen, waarom hij Juarez dan ook den raad geeft om van het Staatstoonel af te treden, wat Prim voor het eenige middel houdt om den oorlog te voorkomen.

DUITSCHLAND.

BERLIN 20 december. — De Kroonprins en de Kroonprinses keerden gisteren morgen, in den besten welstand, van hunne reis hier terug, en bragten kort daarna een bezoek aan Hunne Majesteiten.

In het Koninklijk paleis werd heden, in tegenwoordigheid des Konings, eene conferentie van bevelvoerende generaals gehouden, in welke vermoedelijk over het militair budget van 1863 en 1864, met name over de voor dat jaar mogelijke besparingen, gehandeld is. De minister van Bismarck moet dringend wenschen minstens zoo vele inwilligen van het Huis der Afgevaardigden te erlangen, dat daardoor eene splitsing der oude meerderheid in genoemd Huis en tevens ook een door hem gewenscht gevolg bij de tegen mei uit te schrijven nieuwe verkiezingen ontstaan moge. Intusschen hadden hier in de vorige week ook zamensprekingen tusschen de voornaamste leiders van de verschillende fractien der liberale partij plaats, waarbij de mogelijkheid van nieuwe verkiezingen op het oog gehouden en besloten werd daarbij vooral op de onafhankelijkheid

der voor te stellen kandidaten te letten.

Ten oprigte der Regeringsvoorstellen aan den Landdag wegens het budget van 1863 en 1864 wordt van zekere zijde reeds verzekerd dat het budget des legers vermindert en eene verkorting van den diensttijd ingevoerd worden zal, zonder dat er echter van den tweejarigen diensttijd nog sprake is. Ook zou eene tractementverhooging der laagst bezoldigde ambtenaren der justitie zijn voorgenomen.

Als in strijd met de bekende aanschrijving des Ministers van justitie brengen de liberale dagbladen het volgend nog van kracht zijnde bevelschrift, den 30 juni 1848 door Koning Frederik Willem IV uitgevaardigd, in herinnering: „Ik verklaar bij deze goed te keuren dat de tot hertoe in zwang geweest zijnde geheime conductielijsten bij het burgerlijk beheer afgeschaft worden. Het Staatsministerie zal dit mijn bevelschrift, hetwelk in de verzameling der wetten moet opgenomen worden, ten uitvoer leggen.”

De heer de Savigny, de zoon des beroemden regtsgeleerde van dien naam, is tot Pruisisch gezant te Brussel benoemd, ter vervanging van den heer von Redern, die tot ambassadeur te Petersburg benoemd is.

De Berlijnsche studenten hebben het plan bevestigd om insgelijks deel aan het jubelfeest te nemen dat het Pruisische Volk in de maand februarij des volgende jaars wacht. Zoo als men weet geraakten in de maanden februarij en maart des jaars 1813 al de banken der Universiteit van Berlijn ledig, omdat ieder weerbaar jongeling naar de wapenen greep, en dit geeft de thans studerende gereede aanleiding om het feest niet ongemerkt te laten voorbijgaan. Denklijk zullen er een groote optogt bij fakkellicht naar den Kreuzberg en een feestmaaltijd op groote schaal gehouden worden.

Door den president van politie te Breslau is aan de dagbladen medegedeeld dat elk nummer, hetwelk oproeping of bekendmaking betreffende de inzamelingen voor de Nationale Vereeniging, of voor de familie der te Graudenz veroordeelde onderofficieren bevat, door de politie in beslag zal worden genomen.

BERLIN 21 december. — De deputatie uit Neumarkt in Silezië, die den 14 dezer den Koning een loyaliteits-adres aanbood, heeft ook de ministers van Bismarck en von Roon bezocht, wier antwoorden nu door het Neumarkter Kreisblatt worden medegedeeld. In dat van den President-Minister merkt men de volgende zinsnede op: „Het valt niet te loochenen dat de pogingen van het Huis der Afgevaardigden, en dit niet alleen in zijne laatste besluiten, van eene overschrijding der door de Constitutie aan zijne magt gestelde grenzen getuigen, maar men moet toch ook niet vergeten dat ook onze tegenstanders kinderen van hetzelfde Land en onze medeburgers zijn, die op de rechtsbescherming van den Staat gelijke aanspraak hebben. Daarom heeft Z. M. de hand tot verzoening toegereikt, en zijne Regering voelt nog altijd de hoop dat dit niet te vergeefs zijn zal.”

Intusschen ziet men van de andere zijde weinig goeds van den aard en den uitslag dier zoogenaamde pogingen tot verzoening te gemoet, acht de gisteren dienaangaande verspreide geruchten zeer onbestemd, en ducht veelal het meer en meer ontbranden van den strijd dan men op eene minnelijke overeenkomst hoop voedt.

Gisteren avond is een door ongeveer 40,000 kiezers onderteekend adres aan de Vertegenwoordigers dezer hoofdstad hun op plegtige wijze overgereikt. Van den anderen kant geven de feodale dagbladen der Regering den raad tot het sluiten der Vrijmetselaars loges.

WIERSBADEN 19 december. — Nog altijd blijven de dagbladen Prins Nicolaas van Nassau, den stiefbroeder des Hertogs, als kandidaat voor den Griekschen troon noemen, en na het bedanken van Prins Alfred, Koning Dom Ferdinand en den Aartsbischop Maximiliaan, schijnt hij werkelijk eenig uitzigt daarop te hebben, en zouden de Grieken op de sanneming kunnen rekenen, terwijl men het er hier voor houdt dat zij bij die keuze alles behalve slecht varen zouden. De Prins is ongeveer dertig jaren oud, wel van schijnbaar teederen lichaamsbouw, maar van eene vaste gezondheid en een levendigen, ondernemenden geest. Twintig jaren oud ontrok hij zich aan het verzoek zijns broeders om in Oostenrijksche dienst te gaan, door zich naar Amerika te begeven, en aldaar eenige jaren lang rond te reizen. Na teruggekeerd te zijn en zich met zijnen broeder verzoend te hebben, bragt hij een korten tijd te Parijs en Londen door. In de laatstgenoemde hoofdstad verkeerde hij veel met den Badenschen minister Roggenbach, en was even als deze bij de Engelse Staatslieden zeer gezien. Ook in de Tuilerien werd hij goed ontvangen, en verheugde zich in de persoonlijke gunst van het Keizerlijk Paar, die nogtans sterk verminderde toen hij in mei 1859 zich bij het Oostenrijksche leger in Italië voegde, en in de redevoering met welke hij van de Nassausche Eerste Kamer, wier voorzitter hij is, afscheid nam, onder anderen zeide: „Het verheugt mij de eerste Duitse Vorst te zijn die in eene onafhankelijke betrekking in de rijen der verdedigers van het Duitse Vaderland getreden is.” Uit dien veldtogt, in welken hij niets dan nederlagen aanschouwde, schijnt hij echter zeer teleurgesteld teruggekeerd te zijn. In de Nassausche Kamer hield hij naar de liberale partij over, zonder daartoe bepaaldelijk te behooren. Gedurende het laatste jaar nam hij aan de werkzaamheden dier Kamer geen deel, omdat hij, zegt men, zich met den gang der Regeringszaken niet kon vereenigen. Overigens paart hij eene tamelijk grondige wetenschappelijke opvoeding met praktische wereld- en menschenkennis, en is in de reactionnaire kringen alhier alles behalve bemind.

WIEN 19 december. — Vóór de plegtige afzending van den Rijkeraf ontving de Keizer ongeveer vijftig

leden der beide Huizen in den Hofburg ten gehoorde, en onderhield zich op het minzaamst met velen daarvan.

Ofschone onze dagbladen slechts een zeer koel afscheid aan de leden van den nu gesloten Rijkraad toeroepen, wat ook weinig verwondering wekken kan, dewijl zijne verrichtingen op verre na niet in verhouding tot den langen duur der Zitting stonden, laid het toch, met het oog op vroegere dagen, vreemd, dat men thans in Oostenrijk iedere gelegenheid aangrijpt om, ten opzichte der Volksgezindheid van de Regering, tegen Pruisen te roemen. Zoo leest men nu weder in de Ost Deutsche Post het volgende: „Een uur voor de plegtige sluiting der Zitting van den Rijkraad reisde de Koningszoon uit Weenen af, die bestemd is het Pruisische Volk in de toekomst te regeren. Het toeval beschikte het op zonderlinge wijze, dat de aanwezigheid van den Pruisischen troonopvolger juist op het oogenblik plaats greep in hetwelk de grondwettige sluiting van het Oostenrijksch Parlement de overeenstemming tusschen het Volk en den Troon in het schitterendst daglicht stelde.“

— Een onzer officiële dagbladen verzekert dat de Kabinetten van Weenen en Berlijn besloten hebben de onverwijld Bondsexecutie tegen Denemarken te vorderen.

— In strijd met het berigt, dat Mirko de Porte bezogen zou hebben om aan haar voornemen tot het aanleggen van blokhuizen en heerbanen in Montenegro geen gevolg te geven, is het nu door onze dagbladen medegedeelde, dat eene Turksche divisie onder Derwisch pacha de Montenegrijnsche grenzen overschreden en, met het doel om blokhuizen op te werpen, Ragkina en Glavitsa bezet heeft. Geheel Montenegro, zoo wordt er bij gevoegd, rust zich ten strijde toe. Vier waiwoden organiseren een leger. Men zegt op nieuw dat de secretaris des Vorsten van Montenegro aan de hier residentie gezanten der groote Mogendheden een protest tegen de wijze der uitvoering van het tusschen de Porte en Montenegro gesloten verdrag heeft overgereikt.

— In Hongarije rigt de runderpest vreeselijke verwoestingen aan. Op 92 verschillende plaatsen werden, op een gezamenlijken veestapel van 64,500 stuks, ongeveer 19,000 runderen daardoor aangevat, waarvan er 11,000 stierven.

Wenen 20 december. — Het bezoek van den Kroonprins en de Kroonprinses van Pruisen aan ons Hof heeft de betrekkingen der beide Gasten met ons Keizershuis ten nauwste aangeknoopt. De Keizerin en de Kroonprinses lieten zich wederzijds openlijk over elkanders innemende beminlijkheid uit, en de omgang der beide Vorstinnen beperkte zich gezinszins tot de in het programma voorgeschreven ontmoetingen, maar zij zochten elkander in ieder vrij oogenblik op, en bragten uren in vertrouwelijks gesprek door. Dat de Kroonprinses niet in den schouwburg verschenen is, was alleen het gevolg van den wensch harer Moeder, die het met de treurige herinneringen des vorigen jaars onbestaanbaar acht dat de Prinses zich bij zoodanige gelegenheden in het openbaar vertoont.

— Tot de ontbinding der brigade van Este schijnt nu stellig besloten te zijn, en het tot de gemaakte bepalingen te behooren dat de manschappen, naar hunne verkiezing, of op kosten des Hertogs van Modena naar hunne haardsteden teruggezonden, of tegen het gebruikelijk handgeld, in de Oostenrijksche Italiaansche regementen ingelijfd zullen worden, terwijl de officieren die vroeger in Oostenrijksche dienst stonden op nieuw, in hunnen voormaligen rang, daarin worden opgenomen, en de overigen door den Hertog aanstellingen op zijne goederen enz. ontvangen.

RUSLAND.

Warschau 13 december. — Het monster-proces neemt eene minder belangrijke wending dan verwacht was, en de tot hertoe gedane ontdekkingen zijn van geringe waarde. De hoofdleiders van het geheim verbond heeft men niet in handen, en hunne werktuigen, uit de weinig beschafde klassen gekozen, kunnen weinig licht in de zaak geven. De eenige meer algemeen bekende naam die aan het licht is gekomen is die van den grondigenaar Chmielenski, dezelfde die Jarofynski tot den aanslag op het leven van den Grootvorst Konstantijn vervoerd had, maar dezen Chmielenski heeft de politie, zoo als een der aanklaagden zich uitdrukte, rustig het land laten ontwijken, terwijl zij eerlijke lieden niet vergunt zonder geleidijheid de stad te verlaten. Over het algemeen bestaat er dan ook weinig reden om over onze politie voldaan te zijn, ofschoon zij 1200 man sterk is, en de stad jaarlijks op eene uitgaaf van 540,000 zilveren roebels te staan komt.

— De verspreide geruchten wegens de ophanden zijnde aanhechting van Lithauen aan Polen zijn ongegrond. Het eenige wat men waarschijnlijk acht is de zelfwetgeving der beide Landen.

Per Telegraaf.

LONDEN 22 December.

De Oostenrijksche Regering verlangt dat Beijeren tot deelneming zal worden uitgenoodigd aan het door Engeland voorgesteld Congres, tot wijziging der traotaten van 1815, als gevolg van het voornemen der Engelsche Regering om ten behoeve van Griekenland afstand van het protectoraat over de Ionische eilanden te doen.

LONDEN 23 December.

De minister Layard heeft zijne kiezers toegesproken en verklaard, dat Engeland de Ionische eilanden af zal staan, mits het Koninklijk stelsel worde behouden en de verdragen door Griekenland geëerbiedigd worden.

PARIS 23 December.

De Moniteur zegt het volgende: Er heeft een gerucht geloopt dat een verschil zou zijn ontstaan tusschen de Fransche en Spaansche Gouverneementen, bij gelegenheid der rede, uitgesproken door den minister Collantes in den Senaat. Daar echter de gegeven inlichtingen voldoende zijn geacht, heeft dit incident geene verdere gevolgen gehad.

TURIJN 22 December.

De zittingen der Kamer van Afvaardigden en van den Senaat zijn verdaagd. Het daarop betrekkelijk besluit is in den Senaat en de Kamer der Afvaardigden voorgelezen, en wordt spoedig in het officieel dagblad opgenomen. De heer Ricasoli heeft geweigerd het lidmaatschap der commissie van onderzoek in de zaak der rooverijen aan te nemen.

De Opinie blijft, in weêrwil der tegenspraak van Le Constitutionnel, volhouden dat het onderhoud tusschen de heeren de Sartiges en Farini wel degelijk heeft plaats gehad.

MADRID 22 December.

Het officiële dagblad deelt mede, dat alle paspoorten zijn afgeschafte.

De heer Concha heeft in den Senaat de politiek van generaal Prim levendig bestreden, maar over andere question tot den Minister het woord rigtende

zeide hij, dat het goed zou wezen, dat men op nieuw naar Mexico ging om daar de Spaansche politiek door te drijven, want de oorlog, die Juarez op eigen hand drijft, wordt toch door moorden en buitensporigheden niet gewettigd.

Hij keurde verder het gestelde ultimatum goed, en hoopte dat generaal Serrano eene overeenstemming zal weten te bevorderen, waar de gevolmagtigden de zaken in verwarving hebben gebracht door hunnen verkeerden invloed. Hij betreurde dat generaal Prim Saramora niet gestraft heeft, na diens onbeschaamden brief; te meer daar de Bondgenooten het geheel eens zijn dat Almonte niet de oorzaak der verdeeldheid is geweest. Overigens keurde hij het denkbeeld van de instelling eener Mexicaansche Monarchie goed, maar kante zich aan tegen het denkbeeld, dat een Spaansche Prins daartoe zou worden gekozen, want die keus zou stellig gevaren na zich slepen. Na het uitspreken dezer rede heerschte buitengewone sensatie in de vergadering; eene Ministeriële crisis zal echter daarvan het gevolg niet zijn.

ATHENE 22 December.

De Volksvergadering is, na het vieren van een Te Deum, met groote plegtigheid bijeengekomen. De President van het Voorloopig Bewind heeft nog geen verslag uitgebragt. De vertegenwoordigers zijn ten getale van 80 opgekomen.

De heer Elliot, Engelslands buitengewone gezant, is alhier aangekomen.

Bij de opening der Nationale Vergadering op heden is de rust ongestoord gebleven.

LONDEN 23 December.

Koffij vast, Rio 78 a 87/1. — Sukker. In veiling vast gestemd, Mauritius 36/6 a 43/1. — Hennep. St. Petersburg 37.4/1 voor nieuwe. — Tals in loco 45/6, Dec. 45/1; slaauwe markt. Heden werden afgeleverd 211 v.

LIVERPOOL 23 December.

Katoen. Heden zijn 15,000 b. afgedaan tot voortnagende prijzen.

BERLIJN 23 December.

Rogge per Dec. th. 46 1/2; per voorj. th. 45 1/2. — Raap-olie per Dec. th. 14 1/2; per voorj. th. 14 1/2.

MADRID 22 December.

Spanje 2 pc. 46.10; dito 3 pc. 51.90.

PARIS 23 December.

Frankrijk 3 pc. 69.90; dito 4 pc. —; Cred. Mobil. 1118. Spanje 2 pc. 46 1/2; dito Bismarck 3 pc. 50 1/2.

LONDEN 23 December.

De Geconsol. 3 pc. 92 1/2. Spanje Oblig. 2 pc. 46 1/2; dito Buitenl. 3 pc. —; dito Cert. 8 1/2; dito Amort. 23 1/2. Portugal 3 pc. 48 1/2. Mexico 3 pc. 32 1/2. Grenada Gest. 12 1/2. Venezuela 4 1/2 pc. 24 1/2; dito Uitgest. 12 1/2. Holland 4 pc. 102 1/2.

WEENEN 23 December.

Oostenrijk Metalliek 5 pc. 73.50; dito Nat. 5 pc. 82.—. Wissel op Londen 117.40.

FRANKFORT 23 December.

Oostenrijk Metall. 5 pc. 62 1/2; dito Nat. 5 pc. 68 1/2.

ANTWERPEN 23 December.

België 4 pc. 99 1/2; dito 2 pc. —. Oostear. Metall. 5 pc. 62 1/2; dito Nation. 5 pc. 68 1/2.

BINNENLAND.

ROTTERDAM 23 December.

In het tot deze Courant behoorende Bijvoegsel is opgenomen het uitvoerig Verslag der heden gehouden zitting van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

In de zitting van de Eerste Kamer der Staten-Generaal van heden, zijn de algemeene beraadslagingen aangevangen over de ontwerp der Staatsbegroeting voor 1863. Die discussien werden door al de Ministers, door een groot getal leden van de Tweede Kamer en door een talrijk publiek bijgewoond. Achtervolgens werd het woord gevoerd door de heeren Schimmelpenninck van der Oije, van der Heim van Duyvendijke, Frans van de Putte, Hartsen, Cremers, Michiels van Kessenich en van der Lek de Clercq. Bij die gelegenheid werden algemeene beschouwingen voorgedragen over de optreding van het tegenwoordig Kabinet, en werd het finantieel, maar vooral het koloniaal stelsel van het Ministerie bestreden. Over het algemeen was de aanval gerigt tegen den Minister van Kolonien, maar sommigen verklaarden ook andere hoofdstukken te zullen afstemmen, en dat wel bepaaldelijk die van Buitenslandsche Zaken, van Finantien en van Oorlog. Intusschen was er slechts een lid, de heer van Heim van Duyvendijke, die zijn wantrouwen tegen het geheele Kabinet aan den dag legde. De meesten der overige leden meenden den Minister van Kolonien te moeten treffen. Eenigen verklaarden zich bepaaldelijk ook tegen het stelsel van den Min. van Finantien, dien zij nog in de gelegenheid wilden stellen om van de invoering eener belasting op de inkomsten terug te komen, daar zij anders ook tegen dit Hoofdstuk stemmen zouden. De Min. van Buitenslandsche Zaken, de heer Thorbecke, heeft de sprekers beantwoord, en de zamenstelling alsook de rigting van het Kabinet verdedigd. Hierop heeft de heer van der Heim van Duyvendijke den Minister beantwoord, en op nieuw doen uitkomen dat mistrouwen tegen het Kabinet zijne stem zou regelen.

De voortzetting van deze discussie is op morgen, woensdag ochtend ten 11 ure, bepaald. Aan het slot der zitting heeft de Voorzitter nog medegedeeld, dat door de afdelingen benoemd zijn tot rapporteurs over het wetsontwerp nopens de Waterwegen de heeren: van der Heim van Duyvendijke, van der Oudermeulen, van der Lek de Clercq en van Andringa de Kempenaer.

Wij maken onze lezers nogmaals opmerkzaam op de tentoonstelling der beide meesterstukken van Gudin. Blijkens achterstaande advertentie zal die spoedig worden gesloten, en men zou het zich stellig later beklagen indien men deze gelegenheid om nader met het werk van dien kunstenaar bekend te worden ongenbruikt liet voorbijgaan. Wij mogen vrouwen, dat men zich evenzeer beklagen zoude indien men zich door te lang uitstel de gelegenheid benomen zag om met dien kunstenaar samen te werken op een gebied waar ieder met hem samenwerken kan, het gebied namelijk der Christelijke liefdadigheid. Het aantal loten a 1, ten behoeve van eene weduwe hier ter stede door den menschlievendsten schilder beschikbaar gesteld, is nog niet zoo sterk verminderd als men zulke reeds ter wille van de erkende Nederlandsche liefdadigheid zou verlangen. Wij voegen dus onzen wensch bij dien van de bestuurders der Academie, en hopen dat de overige aandeelen in de verloting spoedig hier of elders zullen zijn geplaatst.

De elfde aflevering van het gunstig bekende werk „Petersmann's Geographische Mittheilungen“ bevat onder anderen een opstel van den Nederlandchen luit. t/z. 1ste kl. K. F. R. Andrau (directeur der afdeling waarnemingen ter zee, bij het Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Instituut te Utrecht),

vertaald door dr. Prestel. In dit opstel wordt een nieuwe theorie der wervelingen ontwikkeld, waaraan niet slechts alle verschijnselen, die zich bij een storm voordoen, op eenvoudige en hoogst natuurlijke wijze worden verklaard, maar ook een aantal andere verschijnselen der luchtzee, die onze aarde omgeeft, met bekende oorzaken worden in verband gebracht. Het artikel wordt door 4 kaartjes en eenige in den tekst gevoegde afbeeldingen opgehelderd, en dr. Prestel, die het in het Duitsch overbragt, verklaart het voor de belangrijkste bijdrage op het gebied der geographische meteorologie sedert Hadley. Overigens bevat deze aflevering een opstel van dr. Moritz Wagner, over eenige weinig bekende vulkanen in Amerika, het verhaal eener reis in Achter-Indiën, door F. von Richthofen; de reis der heeren von Henjlin, dr. Steudner en H. Schubert in de oostelijke streek van het Abyssinische hoogland, en eene waterpassing van een gedeelte van den loop des Euphraats en van het voormalig Babylonien (met eene kaart volgens deze opmeting door den schrijver, luitenant Julius, geteekend).

De onderaardsche spoorweg te Londen (waarover de Nederlandsche Stoompost geruimen tijd geleden reeds een twintigtal personen-treinen en evenveel goederen-treinen daags vervoerde) zal met 10 januarij nog niet voor het publiek verkeer worden geopend. Bij de inspectie door kolonel Yolland, waarvan wij onlangs melding maakten, is namelijk gebleken dat de seinen langs dien weg op verre na niet voldoende waren om de publieke veiligheid te verzekeren. Die seinen zijn hoogst vernuftig uitgedacht door den ingenieur Fowler, maar loopen juist daardoor gevaar om bij de minste aanleiding in het ongereede te komen, terwijl zij bovendien slechts door menschen van meer dan gewone kracht kunnen worden behandeld.

Ten gevolge van een en ander heeft kolonel Yolland geweigerd het bij de wet gevorderde certificaat uit te reiken, en het zal nu nog wel eenige weken aanloopen eer deze aangelegenheid naar genoegen van alle partijen is geschikt.

Te Amsterdam is door de hooge vloedende de zwemschool aan den Westerdoksdijk zeer beschadigd. Bijna alle steigers, eene menigte badkamers enz., zijn door den hevigen golfslag vernield. — Te Muiden is de zeedijk van den Noord- of Rietpolder op sommige punten overgelopen, terwijl te Naarden al het land buiten de Oostdijken door de zee is overstromd; ook zijn daar van elders een 20tal verdronken schapen aangedreven.

Te Eemnes heeft men in grooten angst verkeer; door de volharding der inwoners is echter de dijk behouden, doch in de kerk buitendijks heeft men zondag geen dienst kunnen houden; het water stond er ruim 1 1/2 el in.

In het land van Altona zijn bijna alle buitenspolders ingebrooken; de polder de Zalm zou voor niet minder dan 25,000 daarin deelen.

Te Elburg is eene doorbraak in den zeedijk gevallen, waardoor de gemeente Doornspijk is overstromd.

De zoogenaamde Kamper beurtman, een ijzeren schip, hetwelk toebehoort aan de directie der Rijn- en IJssel-Stoomboot-Maatschappij te Kampen, en dat gedurende den winter in plaats van de stoomboot dienst doet tusschen Kampen en Amsterdam, is ten westen der stad op strand gedreven; behalve het verlies van twee ankers heeft het schip gelukkig geene schade geleden.

In Friesland heeft de storm niet weinig schade aangerigt; aan de Lemmer en te Stavoren zijn de havenhoofden weggeslagen, en op verschillende plaatsen dijken en sluizen beschadigd.

Door Z. M. zijn tot 2de luitenants benoemd, bij het wapen der infanterie: bij het 1ste regement: de sergeanten W. J. C. Kalshoven en H. H. Rink van de instructie-bataillon, T. M. Keyzer van het 4de, L. W. J. J. Ramaer van het 1ste en L. J. A. J. Broman van het 8ste, alsmede de serg.-majoor C. F. Westerburger van het 6de reg.; bij het 2de reg. de serg. H. Pothoven van het 6de, H. C. Smallembach van het 1ste, F. de Groof van het 5de, J. C. T. Bouman en L. P. van der Wal van het 7de, J. Vlam van het 6de, C. L. Beek en P. F. de Kok van het 8ste reg.; bij het 3de reg.: de serg.-titulair K. H. Duyker en de serg. E. D. H. Mac-Leod, beiden van het reg. gren. en jagers, de serg. F. C. P. M. Watrin van het 1ste, de serg.-titul. R. de Lannoy van het reg. gren. en jagers, de serg. L. H. M. Genet en J. K. C. Pompe van Meerdervoort, van het korps, mitsgaders de serg.-maj. G. J. Noy, van het reg. gren. en jagers; bij het 4de reg.: de serg. A. Boxman van het 2de en H. P. Muller van het 5de reg., W. H. N. 's Graeuwen van het instr.-bat., J. N. Hardeman van het 2de, K. W. P. Seeuwen van het 3de en H. J. Prins van het 7de reg.; bij het 5de reg.: de serg. J. H. van Moll van het instr.-bat., A. W. van Roggen van het 8ste reg. en W. M. A. Buffart van het instr.-bat., de wachtmeester-titul. H. G. J. van Hoogstraten van het 3de reg. drag., de serg. G. A. Leussen van het instr.-bat., A. Jonquière van het 7de en jhr. H. L. A. J. Bowier van het 2de regement, jhr. A. W. Bowier van het instr.-bat. en J. F. van Rossum van het 6de reg.; bij het 6de reg.: de serg. C. C. Krieger van het 1ste reg., G. J. Bomberg van het instr.-bat., W. F. van Limborch van der Meersch van het 7de, A. E. Mooijaart, mitsgaders de serg.-titul. A. L. J. H. Verlinden van het 4de reg., de serg. G. van Essen van het reg. gren. en jagers, L. H. Huigens van het 8ste en J. van Voorthuysen van het 7de reg., de serg.-maj. N. Bergman van het instr.-bat. en de serg. E. T. Picard van het 7de reg.; bij het 7de reg.: de serg. A. Stockhuysen van het instr.-bat., B. J. J. Magnin van het 4de, F. H. A. Wagner van het 3de reg., J. F. Sachse van het corps, P. L. Halderiet van het 2de reg., E. Muller en L. W. Muller, beiden van het reg. gren. en jagers, alsmede de serg.-maj. A. W. Constant van het korps; bij het 8ste reg.: de serg. A. S. de Ronde Bresser van het 7de, J. F. Smith van het 1ste, J. P. G. van Baer van het 3de, A. J. van Ling van het 5de, C. T. Verkerk van het 6de, M. Jorissen van het 1ste, G. J. A. Versteegen van het 5de en S. S. P. Lang van het 3de reg.; — bij het wapen der artillerie: bij het 2de reg. vesting-artillerie: de serg.-titul. E. Thesingh van het 1ste reg. vesting-artillerie; bij het 3de reg. vesting-artillerie: de serg.-titul. J. W. K. Verwey en P. van der Meer, eerstgenoemde van het 2de en laatstgemelde van het 1ste regement vesting-artillerie.

Bij 's Konings besluit zijn benoemd: bij het waterschap van Mijnsheerenland van Moerkerken (Zuidholland), tot dijkgraaf jhr. J. N. J. Jantzen van Erffrenten van Babylonienbroek, en tot heemraden A. van Driel, jhr. P. Repelaar, H. J. Knottenbelt en P. Vogelaar; bij het waterschap van West-IJsselmonde, gelegen onder de gemeenten IJsselmonde en Charlois (Zuidholland), tot dijkgraaf K. van der Vurm; tot heemraad voor den polder Dirksmeetsland P. Kooyman; tot heemraad voor den polder Meester

Arend van den Woudensland H. C. Vaandrager; heemraad voor den polder „68 morgen“ J. A. B. B. tot heemraad voor den polder „51 morgen“ M. Bichon van IJsselmonde; bij het waterschap Gemeenland van Poortugaal, onder de gemeenten Poortugaal e. a. (Zuidholland), tot dijkgraaf P. Raadt, en tot heemraden W. Voogt, L. Pons, Pons en L. de Zeeuw; tot vertegenwoordiger van den bestuur van den Stadspolder, den polder de Jan, den polder de Turk, den Kerkpolder, den polder Schram en van Wijngaarden, gemeente Dorland (Zuidholland), mr. G. A. de Raadt; tot vertegenwoordiger van den bestuur van den polder den Uithoek, gemeente den Bommel (Zuidholland), L. van der Valk; tot vertegenwoordiger van den polder Kraaijenisse, gemeente Dirksland (Zuidholland), L. Driendingh; tot heemraad in het dijkcollege van de Watergraafsmeer (Noordholland), J. J. Beerekam; tot heemraad in het bestuur van den polder Westzaan (Noordholland), H. B. tot beheerder van de Bastiaan de Lange en Caland polders (Zeeland), C. B. Thomae; tot beheerder van den Citterspolder (Zeeland) M. van 't Westerveld in het dijkbestuur van Kollumerland en Nieuw-Kollumerland (Friesland), tot dijkgraaf H. Eskes; tot gedeputeerden H. H. Gorter, P. F. Kits en P. Feitsma; tot buitengewone gedeputeerden K. Kingma, A. J. Roorda en M. D. Beintema, en tot dorpsmagten P. A. Zuidema, P. G. Visser, E. Z. Smeets, K. E. Luinstra, T. L. Wierama, K. T. van der Meer en K. J. Bijlsma, en zulks voor den tijd van jaren, gerekend te zijn ingegaan den 1 april 1863.

Bij 's Konings besluit is bij de dienst. van te Harlingen tot majoor-kommandant benoemd Valckenier, thans kapitein bij die schutterij.

Bij Koninklijk besluit is aan den heer J. P. op verzoek, eervol ontslag verleend als ontv. van voor de geregtelijke en administratieve acten en dom. te Groningen, behoudens aanspraak op pensioen.

Z. M. heeft den directeur der militaire veteraniërs dienst, F. H. S. Dehne, op pensioen gesteld, en bedrag daarvan bepaald op 1300.

Bij Koninklijk besluit zijn met 1 januarij a. a. vorderd: tot luit. t/z. 1ste kl., de luit. t/z. 2de kl. W. F. Meijen, en tot offic. van adm. 1ste kl. de offic. van adm. 2de kl. R. A. W. Jacobse.

Z. M. heeft met 1 januarij a. a. op verzoek: tot luit.-kol. bij het korps mariniers L. J. A. baron Quares van de Quarles, wegens 50jarige ouderdom op pensioen gesteld, onder toekenning van een pensioen van 1000. Bij gemeld korps bevorderd: tot maj., bij keuzen kapitein der 1ste kl. D. Vredenburg; tot kapitein der 1ste kl., den kapitein der 2de kl. R. J. Gaeremans; tot kapitein der 2de kl., den lsten luit. C. J. Wilkens; tot lsten luit., den 2den luit. A. H. W. de Groot.

Bij Zr. Ms. besluit is de heer C. H. Schukkel te la Paz, benoemd tot Nederl. consul te Bolivia.

Het Staatsblad n.º 192 bevat een Koninklijk besluit van den 16 november 11., houdende vaststelling van een reglement van politie voor het gekanaliseerde gedeelte van den Hollandschen IJssel.

Het Staatsblad n.º 196 behelst een Koninklijk besluit van den 5 dezer, houdende intrekking van het besluit van den 28 juni j. l. (Staatsblad n.º 133) en de toepassing van de bepalingen van het besluit van 13 febr. 1862 (Staatsblad n.º 8), op den wachtmeester van het regement dragonders Jan Cremers.

Het Staatsblad n.º 197 bevat een Koninklijk besluit van 11 dezer, houdende wijziging van het Koninklijk besluit van 1 augustus 1861 (Staatsblad n.º 69) omtrent uitvoering van art. 24 der wet van 1 juni 1861 (Staatsblad n.º 53), bevattende bepalingen omtrent den doortocht en het vervoer van landverhuizers.

Op morgen, woensdag den 24 dezer, zal de gewone audientie van den Minister van Kolonien niet plaats hebben.

Met den 1 januarij 1863 wordt, op het Rijksgraafskantoor te Leyden, de volle dagdienst ingevoerd.

Zr. Ms. schroefstoomschip Apeldoorn, onder bevel van den luit. ter zee der 1ste kl. J. A. H. H. H. holtz, is den 22 dezer van de reede van Texel naar zee vertrokken, ter opvolging zijner bestemming naar Oost-Indië.

Volgens een bij het Departement van Marine ontvangen berigt van den kapitein-luit. ter zee P. A. Rees, kommanderende Zr. Ms. schroefstoomschip Djambé, was die bodem den 22 dezer in goeden toestand zeilende in de Hoofden. Aan boord was alles wel.

Door het Departement van Oorlog is bij algemeene order o. a. ter kennis van het leger gebragt, dat Z. M. vergunning heeft verleend aan den kapitein A. J. A. Gerlach, van het reg. veld-artillerie, om het aannemen en dragen der versierselen van ridder der militaire orde der Heilige Maagd of der ontvangende van Villa Viçosa, hem door Z. M. den Koning van Portugal geschonken; aan den kapitein der infanterie van het leger in Ned. Indië L. Ullmann, tot aannemen en dragen der onderscheidingsteekenen van ridder der Hertogelijk Saksische Ernestinische orde en van het Vorstelijk Schwarzburgsche kruis der 3de kl., hem respectievelijk door Z. H. den Hertog Ernest van Saksen Coburg en Gotha en door Z. D. H. den Vorst van Schwarzburg-Sonderhausen geschonken, en aan den gepensioneerde majoor titulair van het leger in Ned. Indië W. van Rees, tot het aannemen en dragen der onderscheidingsteekenen van kommandeur der orde van de Waakzaamheid of van den Witten Valk en van ridder der Saksische Ernestinische huiskruis, hem respectievelijk door Z. K. H. Carl Alexander, Groot-hertog van Saksen Weimar-Eisenach, en door Z. H. den Hertog van Saksen Meiningen geschonken.

De Commissaris des Konings in de provincie Zuidholland heeft ter kennis van de belanghebbenden gebragt, dat de jagt op klein wild, opgenomen in art. 17 der wet van den 13 juni 1857 (Staatsblad n.º 87), voor dit jaar in de provincie Zuidholland wordt gesloten op woensdag den 31 december a. a. met zons ondergang.

KRIMPEN A/D. LEK 21 december. — Heden avond omstreeks vijf ure werd alhier een opmerkelijk luchtverschijnsel waargenomen. Een vurige bol van aanzienlijke grootte vertoonde zich in het zuiden ongeveer 40º boven de kim, bewoog zich met matige snelheid in zuidwestelijke rigting en verdween eindelijk achter den wolkenzoom, die zich langs de kim strekte. Ll. woensdag avond omstreeks 8 ure werd een dergelijk verschijnsel waargenomen. Dewijl men aan geen vallende sterren kan gedacht worden, is men de bollen tot de meteorstenen te moeten brengen.

HELLEVOORTSLUIS 23 december. — Gisteren is aangekomen van Rotterdam en heden, na het innemen van buskruid en patronen, naar Brouwershaven vertrokken, ter opvolging zijner bestemming naar West-Indië, het Ned. barkschip Landbouw, kap. P. Kleynenberg, aan boord hebbende de 1ste compagnie van het korps mariniers, sterk 196 onderofficieren en manschappen, onder bevel van den kap. 2de klasse W. G. Tuning, den lsten luitenant G. J. Steyn Parvé, 2den luit. A. H. W. de Gelder en 3den luit. J. A. Zaal.

AVENHAGE 23 december. — Heden heeft er H. Prins Frederik op H.D. goederen, ge- aan den Leydschen straatweg, eene groote jagt- plaats gehad. Na afloop werd er bij Z. K. H. gehouden.

De Minister van Buitenlandsche Zaken heeft in onder gehoor ontvangen den graaf B. de Mohl, van Z. D. H. den Hertog van Baden-Baden, tot a/f.

Mr John Ralph Milbanke, nieuw benoemd van H. M. de Koningin van Groot-Brittannië Nederl. Hof, is in de residentie aangekomen. Door de Commissie voor de Staatspoorwegen heden aan het Ministerie van Binnenlandsche bij enkele inschrijving de aanbesteding plaats van het maken van verschillende werken stations-emplacment te Harlingen, ten behoeve spoorweg van Harlingen naar Leeuwarden. Daarvoor waren acht inschrijvingsbiljetten ingekomen. De minste inschrijver was de heer A. van de Wetering, die hem voor de som van f 27,200. Daarna bij enkele inschrijving de aanbesteding plaats van: 10, het bouwen van de landhoofden en voor de brug over de rivier de Lek bij Leeuwarden, en 20, van het maken der bijkomende werken. Daarvoor waren vijftien inschrijvingsbiljetten ingekomen. De minste inschrijver was de heer P. van der Meer, voor de som van f 893,300. Daarna bij enkele inschrijving de aanbesteding plaats van: 1, de aanbesteding plaats gehad van het maken van verschillende werken tot vorming van het stations-emplacment te Harlingen, ten behoeve van den spoorweg van Harlingen naar Leeuwarden. Daarvoor waren tien inschrijvingsbiljetten ingekomen. De minste inschrijver was de heer E. J. Visser, te Leeuwarden, voor de som van f 84,895. Eindelijk heeft de besteding plaats gehad van levering van 240,500 eiken houten dwarsleggers, in twee perceelen. Daarvoor waren 168 inschrijvingsbiljetten ingekomen. De minste inschrijvers waren: perceel I, P. W. H. Siebenstein te Krommenie, voor f 1,814; II, dezelfde heeren, voor f 1,814; III, dezelfde heeren, voor f 1,814; IV, C. Kuyk te Breda, voor f 3,79; V, van Gelderen te Amsterdam, voor f 1,97; VI, van Hoogerwoud te Bostel, voor f 1,97; VII, C. Kuyk te Breda, voor f 3,65; VIII, D. H. Hoogerwoud te Bostel, voor f 2,37; IX, F. Stam te Hage, voor f 2,18; X, V. F. Houlbergen en F. van der Liend, voor f 2,27; XI, Doublet te Amsterdam, voor f 1,84; XII, E. Touis, in Beijeren, voor f 1,84; XIII, dezelfde, voor f 1,84; XIV, dezelfde, voor f 1,84; XV, G. W. Verburg te Zutphen, voor f 1,99; XVI, H. Jans en Comp. te Harlingen, voor f 1,99, alles per legger.

Heden is berigt ontvangen dat van de uit Londen geëxposeerde goederen verscheiden soorten zijn. Met genoegen merken wij daarbij ook op de handel van onze stadgenoot den heer Häger, dat met de modieus bekroond is. De niet verkochte goederen worden wij vernemen, in de beste orde terug ontvaard, waarvoor het bestuur alleszins dank verdient.

De collecte, die zondag jl. bij de verschillende diensstofeningen der Ned. Herv. gemeente gehouden werd, ten behoeve der noodlijdende kerken en personen in ons Vaderland, heeft de som van f 533,66 opgebracht.

Bij den Hoogen Raad der Nederlanden is gisteren in cassatie behandeld de zaak van J. A. van Maarsseveen, door het Hof in Noordholland, ter zake van aantrengen en aanhechten van 's Rijks stempel- merken aan andere goederen voorwerpen, dan die daarvoor die merken vroeger waren bestemd, veroordeeld tot tuchthuistraf van zes jaren. Na het aantrengen van veralg door den raadshier, mr. G. van der Meulen, werden de middelen van cassatie voorgedragen door den heer mr. D. van Raalte. De middelen werden daartoe aangevoerd, als: 10, veralg van artt. 1 en 427 van het wetboek van

strafvordering, in verband met art. 10, n. 2, j. art. 12 der wet van 1 juni 1850, omdat in casu, waar het geldt de vraag van het juist gebruik der keur- stempels op de gouden en zilveren werken, bij de wet bepaald, de uitspraak van het Muntcollege niet is ingeroepen; 20, schending van artt. 1 en 427 van het wetboek van strafvordering, in verband met de artt. 90, 91, 92 al. 2 en 100 der wet van 18 sep- tember 1852, op grond dat het onderzoek en de schuldigverklaring heeft geloopt niet alleen over daadzaken, bij de processen-verbaal der ambtenaren van den waarborg van gouden en zilveren werken opgemaakt, maar ook over andere, waaromtent niet is opgemaakt een proces-verbaal en waartoe de magtiging van den Minister van Finantien niet be- stond; 30, schending van de artt. 1, 144, in verband met 206, 211 en 380 van het wetboek van strafvor- dering, in de eerste plaats, omdat de acte van be- schuldiging en het arrest niet inhouden bepaalde feiten en omstandigheden; ten tweede, omdat in facto, wat deze requirant betreft, het arrest niet, althans niet be- hoorlijk, is gemotiveerd; 40, schending van de artt. 427, 433, 206 en 211 van het wetboek van strafvor- dering, in de eerste plaats, omdat het Hof de ver- schillende, in verscheidene jaren gepleegde feiten, heeft aangehouden op de verklaringen van verschillende ge- tuigen, doch dat niet blijkt of als bewezen is aan- genomen, dat meer dan een getuige een zeker en be- paald feit hebben gezien en waargenomen; en ten tweede, omdat het Hof de, op verschillende tijden gepleegde feiten, heeft beschouwd als een voortgezet delict, zonder te hebben uitgemaakt of tusschen de ver- schillende feiten eenige samenhang bestaat; en 50, schending en verkeerde toepassing van art. 141 van het wetboek van strafregt, in verband met art. 9 der wet van 18 september 1852, doordien het Hof verkeerdlyk heeft geoordeeld, dat de requirant zou hebben aangehecht in en op andere voorwerpen het bij de wet bedoelde Rijks stempelwerk. Den 5 januarij aan- staande zal de adv.-gen. Karsboom in deze zaak conclusie nemen.

In de heden gehouden zitting van den Hoogen Raad zijn verwoerden de beroepen in cassatie ingesteld door: 10, J. Postema, tegen een arrest van het Hof in Groningen, waarbij zij, ter zake van kindermoord, voor de eerste maal door de ongehuwde moeder ge- pleegd, is veroordeeld tot eene tuchthuistraf van vijf jaren; — 20, A. A. Crafford, door het Hof in Zeeland, ter zake van lastering, veroordeeld tot eene gevangenisstraf voor den tijd van eene maand en in eene geldboete van f 25, met ontzetting gedurende vijf jaren van de regten, omschreven in art. 3 der wet van 29 juni 1854 (Staatsblad n. 102); — en 30, J. Bartels, door het Hof in Zuidholland, ter zake van diefstal door meer dan één persoon gepleegd in een bewoond huis; twee diefstallen bij nacht door meer dan één persoon gepleegd in een bewoond huis, en diefstal door meer dan één persoon gepleegd in een bewoond huis, veroordeeld tot eene correctionele gevangenis- straf van twee jaren.

In de zitting van den Hoogen Raad van heden heeft de adv.-gen. Römer conclusie genomen op de voorziening in cassatie van L. de Buck, door het Hof in Zeeland, ter zake van het onbevoegd uit- oefenen van een tak der geneeskunde, tot geldboete veroordeeld. De adv.-gen. heeft geconcludeerd tot verwerping van het beroep. Uitspraak 6 januarij.

LEYDEN 22 december. — Heden is alhier tot doctor in de chirurgie bevorderd de heer A. A. Land, van Leeuwarden, med. et art. ob. doctor, na verdediging van theses argumenti chirurgici.

LIJNDEN 20 december. — Gisteren is brand ont- staan in de steenfabriek van den heer R. van Wijk, onder Ingen, in eene loods, waardoor ongeveer 1000 ton turf zijn verbrand. Men vermoedt dat de brand is ontstaan door onvoorzichtigheid der wakers bij het stoken,

LEEUWARDEN 19 december. — Heden is alhier aan het lokaal van het provinciaal bestuur aanbesteed het 4jarig onderhoud der groote wegen in deze pro- vincie, van 1 januarij 1863/67. De werken zijn aange- nomen als volgt: 10, weg van Leeuwarden naar de Groninger grenzen, door E. J. Visser, te Leeuwarden, voor f 58,762; 20, weg van Leeuwarden naar Harlingen, met den zijtak naar het Bildt, door denzelfden, voor f 41,384; 30, weg van Leeuwarden naar de Overijssel- sche grenzen, door denzelfden, voor f 89,462; 40, weg van Leeuwarden over Sneek naar de Lemmer, door R. Zwolsman, te Kuirne, voor f 83,500.

GRONINGEN 20 december. — Heden zijn aan onze Hoogeschool bevorderd tot doctoren in de regten de heer J. T. F. Telting, van Franeker, en de heer P. Tonckens, van Meppel, beiden na het verdedigen van eenige „questiones juris inaugurales.”

Gisteren werd door het prov. bestuur herbesteed het uitvoeren der werken tot vereeniging van het Hoendiep met het Noord-Willemskanaal, buiten de Apoort alhier, in twee perceelen. Het werk is in massa aangenomen door W. W. Delken, voor f 128,490.

voorbeeldige Christelijke onderwerping en ijdszaamheid bij zoo veel jammer en kommer ons voor hen inneemt) de nood ons op het hart gedrukt wordt, zouden wij dan ten achteren blijven om van het onze iets af te staan ter tegemoetkoming in humane ellende?

Waerlijk, menige nuttige inrigting in ons Land, wier financiële toestand met regt gunstiger moogt zijn, behoort echter niet te vreezen, dat de betrachtung der inter- nationale liefdepligt op haar schadelijk zou terug werken. Inderdaad, de correspondentie uit Calcutta en New-York vormen een scherp contrast met het Ingezonden Stuk van W. F., ten minste wat zijne vragen betreft. Als men uit Indië verneemt hoe men daar zich overal beeft om „giften in te zamelen” voor de ongelukkigen in Lancashire, uit dankbaarheid wegens zelf genoteerde weldaden en onder- vondene deelneming, en als men te New-York, staande eene vergadering, 40,000 dollars voor hetzelfde doel bijeen- brengt (hoewel er te New-York wegens de tegenwoordige omstandigheden daar te Lande ook wel „genoege te geven” zal zijn), moeten wij het ons dan niet aantrekken, dat men in Holland de terughoudende vraag moet hooren: „Is er bij ons selven niet genoeg te geven?”

Even als W. F. geef ik ook dese opmerkingen voor beter. Rotterdam 22 December 1862. K. V. M.

249ste Staats-Loterij.
5de Klasse, 14de Lijst.
Trekking op 23 December.
GETROKKEN PRIJZEN.

Prijs van f 25000: N.º	2450
" " " 2000: N.º	1085
" " " 1000: N.º	17593
" " " 400: N.º	2685 2733 4999 6622
" " " 200: N.º	8642 12102 14948 15529
" " " 100: N.º	176 2533 5042 7587
" " " 50: N.º	8695 18688 19671
" " " 25: N.º	840 1827 2972 7177
" " " 10: N.º	7823 9176 9470 15208
" " " 5: N.º	15434 15623 16126 17941
" " " 2: N.º	19610

Prijzen van f 70:

37	2852	4766	6399	9108	11891	14758	18304
190	3016	4814	6424	9166	12096	14954	18384
244	3093	4820	6431	9195	12230	14966	18385
253	3116	4885	6466	9405	12268	15098	18463
313	3186	4910	6667	9453	12394	15200	18441
337	3342	4952	6682	9585	12506	15250	18577
413	3343	4963	6769	9608	12565	15505	18581
444	3370	5023	6931	9613	12681	15530	18596
702	3376	5053	6934	9853	12807	15577	18602
901	3395	5075	6956	9981	12824	15761	18661
918	3400	5191	7206	10139	12836	15784	18682
943	3555	5209	7230	10166	12971	15926	18774
994	3581	5279	7238	10222	12997	16099	18793
1054	3647	5376	7390	10245	13060	16155	18855
1157	3653	5400	7494	10312	13233	16250	18860
1192	3799	5423	7574	10315	13330	16206	18881
1239	3820	5485	7609	10386	13417	16395	18933
1347	3822	5624	7646	10417	13549	16226	19023
1348	3825	5686	7657	10534	13637	16430	19111
1441	3904	5708	7727	10651	13725	16701	19222
1658	3966	5734	7786	10671	13752	16717	19247
1708	3992	5751	7816	10939	13784	16795	19330
1765	4066	5782	7977	11016	13906	16964	19391
1799	4145	5827	8069	11146	13975	17021	19394
1829	4159	5829	8133	11237	13992	17173	19380
1923	4192	5902	8168	11240	14082	17259	19425
1927	4213	6074	8533	11326	14090	17342	19445
2045	4262	6117	8538	11385	14141	17363	19519
2162	4406	6127	8567	11423	14404	17431	19650
2218	4454	6179	8583	11512	14405	17522	19676
2245	4489	6194	8589	11582	14445	17651	19718
2264	4498	6252	8729	11622	14547	17726	19769
2387	4554	6263	8791	11662	14572	17819	19781
2648	4635	6312	8844	11682	14613	17898	19791
2777	4663	6349	8996	11827	14754	18036	19861
2809	4712	6371	8999	11877			

Waarheidige Waarnemingen op 23 December 1862. — S. van v. m.

NAMEN der PLAASTEN.	BAROMETER te Maastriicht en verschil.	WIND.		TEMPERA- TUUR.	TOESTAND DER Lucht.		Zee.
		rigting.	kracht.		Lucht.	Zee.	
Hartlepp.	+ 5.7	N.W.	—	+ 5.5	mist.	slecht water.	
Groningen.	— 0.3	Z.W.	0	+ 1.7	—	—	
Harlingen.	— 0.1	W.N.W.	0	+ 4.0	—	—	
Yarmouth.	— 0.3	W.N.W.	1	+ 3.8	—	—	
Maastriicht.	759.5	W.Z.W.	3	+ 2.0	—	—	
Portsmouth.	+ 4.0	W.N.W.	atll.	+ 5.5	mist.	stll.	
Plymouth.	+ 4.0	N.	veel wind.	+ 10.5	bewolkt.	slecht water.	
Paris.	+ 5.8	W.Z.W.	5	+ 7.9	betrokken.	hol.	
Brest.	+ 1.1	Z.W.	0	+ 2.2	—	—	
Brest.	+ 0.7	N.	5	+ 10.0	—	hol.	

Alsoo grootste verschil in Nederland M. 0. 3 G en V; generaal idem Ha 6. 0 G en V.

Scheepstijdingen.

Bronwsh. Aangek. 4 nov. *Guinover*, Jamieson, Clyde n. Batavia

23 dec. Doroth. Henriette, Smit, Helvoet (W. Z. W.) Aang. 12 nov. *Jacoba*, v. d. Plas, Rotterdam

23 dec. Reddes, Reddie, Boness 12 nov. *Johanna*, Goosens, Cadix

Holyrood (st.), Leith Vertrokken.

Maastroom (st.), Hamb. Vertrokken.

Normandy (st.), Hartlep. Falmouth

Lambown, Kleynenberg, Brouwershaven 4 *Margaretha*, Potjewijd, d^o 15 *Kiel*, Wisdever.

Brielle Aangekomen 23 dec. *Prijs v. Oranje* (s), Duinkerken, Londen

Leo (st.) Vertrokken.

Barl of Anokland (st.), d^o Vertrokken.

Leo (st.), Londen Vertrokken.

Seahorse (st.), Hull Vertrokken.

Smass (st.), d^o Vertrokken.

W. Z. W. Goole

Maastriicht (W. Z. W.) 23 dec. *Nits*, gepasseerd.

Texel (NO. — W.) Vert. 22 dec. *Z. M. st. Apeldoorn*, komm. Hugenholts, Batavia

Allance, Bennett, Londen

Genoa Aangekomen 18 dec. *Minister v. Bosse*, Boekholdt, Newcastle

Caix Aangekomen 12 dec. *Vereeniging*, van Noord, Lissabon

Liverpool In lading 20 dec. *Margaretha*, Müller, Batavia en Soerab.

Cardiff Aangekomen 19 dec. *Balmoral* (st.), Lovius, St. Nazaire

Portland Aangekomen 17 dec. *Anna*, Venema, Newc. n. Messina

Cowes Aangekomen 21 dec. *Triton*, Sandberg, Gualagna

Bij de Singels Aangek. 19 dec. *Zoemoewo*, v. d. Meer, Nickerie n. Amst.

Londen In lading 22 dec. *Alida Folkerts*, Mooi, Amsterdam

Hoogezand, v. Driesten, d^o Aangekomen.

22 Jaob van Cleef, Tholen, Vlissingen

Harwich Binneng. 19 dec. *Brothers' Success*, Hobart, Rotterdam

Sunderland Vert. 20 dec. *Klaartje*, de Ruiter, Rotterdam

Seaham Vertrokken 19 dec. *Jacobus*, van Duyn, Amsterdam

Shields Aangekomen 19 dec. *Thomas Kennion*, Magness, Rotterdam

Branch, Wilson, d^o Rosa, Besford, d^o Traveller, Holt, Dordt

Zeilklaar. 19 *Anna*, Hostjer, Palermo

Alida Margaretha, Klein, Sevilla

Louise Sophie, Hollander, Cadix

21 Geertruida Jacoba, Bontekoe, Cadix

Newcastle In lading 20 dec. *Dirkje*, Deen, Triest

Charlestown Vert. 20 dec. *Jan Hendrik*, Slager, Aarhus

Antwerpen Vert. 21 dec. *Success*, Uyttenhoven, Akvab

Hamburg Aangek. 20 dec. *Alida Adriana*, Kramer, Londen

Zeehond, Visser, z Minatitlan

Altona Aangekomen 21 dec. *Catharina*, Drok, Peterhead

Swinemunde Aang. 20 dec. *Ida*, Fründt, Rott.

Dantzig Aangekomen 19 dec. *Johanna*, Brouwer, Hamburg

Anneshina, Jonker, Rott.

Landscrona Vert. 12 dec. *Titia Susanna*, Potjer, Engeland

Gothenburg Aangek. 17 dec. *Harmina*, Emmel- kamp, Londen

Uitgeklaard. 17 *Alida*, Lukjje, Engeland

Elseneur Aangek. 20 dec. *Marchina Rosetta*, Vos, Bergen n. Riga

Rotterdam 23 dec. Volgens brief van Kaapstad dd. 5 nov., waren na volein- digde reparatie van Simons- baai vertrokken de schepen *Hollandia*, kap. P. Wap. en *Maria Agnes*, kap. C. van Deursen, beide naar Neder- land. — Den 24 oct. was te Simonsbaai met avarij bin- nengeloopt de Ned. bark *Albrecht Beyling*, kapitein Muller, van Batavia naar Schiedam; had verchansing verloren; booten, kombuis, watervaten en een gedeelte

der baring was over boord geslagen; onder water was het schip dichtgebleven; zou gedeeltelijk lossen om boven water te kalfaten. — Den 30 oct. was mede in Simons- baai in avarij binnengeloo- pen de Ned. bark *Ottolina*, kap. A. Eleman, van Soe- rabaja naar Rotterdam; dit schip was mede zwaar ge- teisterd en had, op de voor- matstang na, alle andere stengen en ra's verloren, en daarbij de scheg geheel ont- zet. Intusschen was het schip dicht onder water en zou zoo veel lichten als nood- dig was om de scheg behoor- lijk te kunnen repareren. — Ll. zaterdag middag is te Zoutelande aange- spoeld een naambord, waar- op: *Savony*. — Volgens particulier berigt, is heden te Ports- mouth binnengeloopt het Nederl. schip *Voorwaarts*, kap. E. L. Kerkras, van Hamburg n. Buenos-Ayres, met verlies van watervaten, giek, zeilen en verschansing; het schip was dicht en alles wel aan boord.

Mellevoetsluis 23 dec. Door kap. Hansen, voerende het stoomschip *Maastroom*, alhier binnen, is den 22 dezer, des middags ten 1 ure, in peiling Vlie- duin OZO. en het oosteinde van Texel Z. ½ O., in 13 vadem water, gepasseerd een wrak, oogenschnijlijk met balken geladen.

Amsterdam 23 dec. Volgens brief van kap. K. J. v. Hemert, voerende het Ned. schip de *Zwaan*, van hier n. Sydney (N. Z. W.), dd. 22 nov., bevond hij zich teende op 45° NB. en 220° 58' WL.; alles wel aan boord. — Het schip *Juliana Louisa*, kap. Hoven, van Londen n. Koogerpolder, benoorden Wijk aan Zee gestrand (bevor. gemeld), was, volgens brief van den kapitein dd. Wijk aan Zee 21 dezer, nog niet uit elk- ander geslagen, en waren dien dag ca. 60 b. lijnsaad

is met verlies van klauver- boom alhier binnengeloopt.

Gibraltar 20 dec. De brik *Maid of the Isles*, kap. Robb, van Taganrog met tarwe naar Falmouth, is lek alhier binnengeloopt en lost de lading.

Israella 21 dec. Vol- gens berigt van Sulina, was de mond van den Donau gisteren vrij van ijs.

Bermuda 24 nov. Het schip *Hannah Crocker*, kap. Dunn, van New- York naar Antwerpen, is zwaar lek en met overge- worpen lading te St. George binnengeloopt.

Rio-Grande 15 nov. Kap. Meester, gevorderd heb- bende het Ned. schip *Pilyp- gus Cornelius*, van Monte- Video naar Paranaguá, den 21 oct. bij Albarado ge- strand (bev. gemeld), is van het wrak teruggekeerd, heb- bende een zak met 400 duc- bloenen, vier zeilen, twee kompassen en eene boot ge- red. Het schip zit nog in zijn geheel, maar vol water, en sal benevens de gebor- gene artikelen verkocht worden.

Simonsbaai 30 oct. Binnengeloopt 23 dezer *Pokof*, Gall, van Swatow naar Falmouth, lek; — 24 *Vasco de Gama*, Delmer, van Rangoon naar Hamburg, zwaar lek; — heden *Abu*, Lindroos, van Manila naar Liverpool, met schade aan zeilen en overgeworpen lading.

22 december. De wind te Falmouth N. en te Deal W. N. W.

Rotterdam Uitgekl. 22 dec. *Gormesia*, Franke, Sydney (N. Z. W.)

Libra, Dirksen, Buenos-Ayres

Gaselle, Seagers, Shoreh.

Whistler, Grant, Newc.

Amsterdam Vert. 22 dec. *Aurora*, Smit, Napels

Nieuwe Diep Zeilk. *Elisabeth Maria*, Bok, Buenos-Ayres

Jenny deLang, Surinams

Sara Elisabeth, Kuyper, Philadelphia

Get Heil, Wicke, Triest (benevens de schepen in ons N.º van 17 dezer gemeld)

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 24 dec.: late getijde 5 ure 42 min.; 2de get. 6 ure 6 min.

Arnhem. Waterhoogte 22 dec. 2.10 el (gew. 30 d.).

Meulem. Rijnhoogte 22 dec. 9 v. 11 d. Rijnal. (gewassen 1 v.)

Dusseldorp. Aange- komen 22 dec.: H. Meuw- sen van Rott. met 3922 e.

Cargalijsten.

Amsterdam.

LIVORNO, Maria, Prank. — 2950 marmere vloer- steenen, 302 b. Jeneverbesen, Tholen en Co.; 2 v. en 2 b. Droogergien, C. Hemman en Co.; 20 b. Komijn en 19 v. Aarde, Ph. van Ommeren; 15 v. dito; 2255 mar- mers vloersteenen, 26 marmers Tafels, 7 marmers Vjzels, 6 bl. Marmor, 5 k. bewerkt dito, 150 b. Jenever- besen, 26 k. bewerkt Albat, 1 k. Sucade, 53 b. Komijn, 1 k. en 1 vaatje Fruit, Order. — Voor Rotterdam: 14 v. Aarde, A. F. Belling en Co.; 6 b. Komijn, Schmits en Faabender; 5 b. Seneladen, Outhoorn en van der Held; 10 b. Fruit, Ph. van Ommeren; 10 k. Zeep, 64 v. Pot- asch, 200 b. Jeneverbesen, 3 k. Sucade en 580 marmers vloersteenen, Order.

LONDEN, Diana (st.) — 400 k. Blik, van den Berg en Co.; 15 cer. Kroopm., J. Goldamit en Zn.; 2 cer., 5 v. en 3 b. Droogergien, van East en Dijk; 20 a. Suiker, 58 v. Potlood, 6 k. Gom, 4 k. Sponzen, 80 k. Thee, 40 b. Droogergien en diverse Kroopm., Order.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM 23 December.

OVERLEDEN: C. J. van Wageningen, d. 1 m. — C. E. de Vries, d. 1 j. — F. K. van der ...

Vrijdag den 25 December d. s. (Zijn Koning) zal het Bureau van den Burgerlijken Stand geopend zijn van voormiddag 10 tot namiddag 3 ure.

Beursberigten.

PARIS 22 December.

Frankrijk 3 pc. a cont. 70, 85/70; dito op ult. 70.10, 69.80; dito 4 1/2 pc. a cont. 97.75; dito op ultimo ...

ROTTERDAM 23 December.

Table with columns for various goods and prices, including items like 'Werk. Schuld', 'Oude Oude', 'Nieuwe Oude', etc.

AMSTERDAM 23 December.

Table with columns for various goods and prices, including items like 'Werk. Schuld', 'Oude Oude', 'Nieuwe Oude', etc.

Zilveren Specieën per Ned. v. St. Rijds Drieltals ...

Officiële Wisselkoersen.

Table showing exchange rates for various cities like London, Paris, Amsterdam, etc.

Handelsberigten.

ROTTERDAM 23 December. Granen. Verkocht: Rogge, 147 & Taganog f 215.

AMSTERDAM 23 December. Koolstad op 9 v. Olie in Sept. en Oct. a L 77 gedaa.

ANTWERPEN 21 December. Katoen. De verkopen bedroegen gisteren 460 b. Heuten ...

HAVRE 20 December. Katoen. De verkopen bedroegen gisteren 460 b. Heuten ...

NEW-YORK 9 December. Katoen. De verkopen bedroegen gisteren 460 b. Heuten ...

Advertentien.

Voor de bewijzen van deelneming, aan ons betoofd bij het overlijden van ons jongste Kind, zeggen wij dank.

Krafftigen 23 December 1862. IZAAK VAN DER HOOP. M. M. VAN DER HOOP. CLARINGBOULD.

Vaderlandsch Fonds

TER AANMOEDIGING VAN 'S LANDS ZELDZAMEN, opgericht in 1781.

Gratificatie-Betaling, op MAANDAG den 5 JANUARIJ 1863, ten elf ure, te Amsterdam, en elders bij Commissarissen van voormeld Fonds.

Om, na eenigen tijd als Loopjongen in dienst te zijn geweest, daarna in het Vak van Letterzetter te worden opgeleid, WORDEN GEVRAAGD

eenige JONGENS,

tusschen de 12 en 14 jaren oud, tegen behoortijk Weekgeld. Adres, des voormiddags tusschen elf en twaalf ure, aan het Bureau deser Courant.

In dank ontvangen bij het BESTUUR der Werk- en Inrigting voor hulpbehoevende Blinden VIJFTIG GULDENS,

Als Kereschen voor de Blinden. Namens het Bestuur, E. DEKKER, President. M. RETEMEIJER, Secretaris.

ACADEMIE VAN BEELDDE KUNSTEN EN TECHNISCHE WETENSCHAPPEN.

Het kunstlievend Publiek wordt verwittigd, dat de Tentoonstelling der Schilderijen van den Heer GUDIN, nog dagelijks geopend blijft van 10 tot 4, en des ZONDAGS van 11 tot 3 ure, tot en met WOENSDAG 31 DECEMBER, op welken dag de

FINALE SLUITING

bepaald is. De Aandeelen in de Verlotting eener uitstekende TEKENING, door denzelfden Kunstenaar ten behoeve van hier ter Stede te bewijzen weldadigheid, blijven tevens a f 1.— aan de Academie verkrijgbaar.

Moge hun nog veel te groot aantal aanmerkelijk verminderen, of liever nog, geheel worden geplaatst! Rotterdam 23 December 1862.

BRONZEN MEDAILLE bij de Maatschappij der Industriële Wetenschappen te Parijs.

Geen Grijsz Haren meer. Mélanogène.

Alleruitmuntendst Kleursel van DICQUEMARE Aine, van Rouaan. Om in een oogenblik het Hoofdhaar en den Baard in alle tinten te kleuren, zonder gevaar voor de Huid ...

Notarishuis te Rotterdam

HEDEN, Woensdag den 24 December 1862, des namiddags ten 5 ure,

A F S L A G V A N :

Een PAND, zijnde Twee BENEDENHUIZEN en een BOVENHUIS, en ERVE, Boompjes, 1—Trekgeld f 13,200.

INJECTION ET CAPSULES VÉGÉTALES AU MATICO.

GRIMAULT ET Cie PHARMACIENS A PARIS. De bladen van MATICO, Peruanaansche boom, in de genoemde vloeistof, geneest alle onafgeheeld, geneest en onafgeheeld.

RHUMES

Borst- en Keelaandoeningen.

50 Geneesheeren aan de Hospitals van Parijs, Voorzitters en leden van de Academie de Médecine, hebben de voldoende uitwerking van den SIROOP en PATE DE NARÉ van DELANGRENIER en hare voorkeftelijkheid boven alle andere Borst-middelen bevestigd.

Nieuwe Uitgave.

ZELFBEWARING

een geneeskundig, Volkshandboek, over de geneezing der Zenuwverlamming van het Lichamen, als een gevolg van geheime gewoonten of buitensporigheden, die de verrigtingen waartoe de maanbaernde menschen in staat stelt, vóór den tijd uitputten, alle hoop op nakomelingschap vernietigen en het huwelijksgeluk in gevaar brengen, door de vervulling te beletten van de verbindtenissen, die een der voornaamste grondslagen van het leven zijn: — door Dr. LA MERT, N.º 37, Bedford Square te Londen, Lid van het Heelkundig Genootschap in Engeland, enz.

Hij is dagelijks ten zinnen huize te consulteren. Wie niet bij hem kunnen komen worden met goed gevolg door middel van briefwisseling behandeld, en de Geneesmiddelen worden in het geheim en op veilige wijze naar alle deelen der wereld verzonden.

De ZELFBEWARING (La Préservation Personelle), versiert met zeer veel afbeeldingen en voorbeelden, is verkrijgbaar bij de Boekhandelaars H. T. HENDRIKSEN Hoogstraat, Rotterdam; H. A. MEIJER, N. Z. Voorburgwal, over de Molsteg, te Amsterdam. De Nederlandsche vertaling voor 70 Cents, en franco per post 85 Cents; de Fransche uitgave voor 60 Cents, franco per post 60 Cents. Op franco aanvraag wordt het Werkje door het geheele Rijk verzonden.

N.B. Men gelieve opmerkzaam te zijn, dat de éénige uitgave van dit Werkje, onder toezigt en met toestemming van den Schrijver Doctor SAMUEL LA MERT gedrukt, die is, verschenen bij H. A. MEIJER.

249e Loterij. 5e Klasse

De KAPITALE PRIJS van f 25,000 op N.º 24

IS HEDEN GEVALLEN aan de Kantoren van Nathans & van Witsell C. G. Boonenkamp.

De DIRECTIE der Stoomboots-Maatschappij de Oude Maatschappij te Oud-Beijerland, geeft bij kennis, dat gedurende de Kersdagen, op den Nieuwejaarsdag, geen Dienst zal worden vertree.

STOOMBOOTVAART TUSSEN ROTTERDAM en HULL

Voor Passagiers en Goederen. De Stoomboot HAWK, Kapitein R. Dool, vertrekt van ROTTERDAM naar HULL op staanden Zaterdag. Adres bij J. B. CROUWER.

ARNHEMSCHE STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ

DIENST tusschen ARNHEM, WAGENINGEN, RHENEN, WILHELMSTADT, OULENBORG, VREESWIJK, SCHOONHOVEN, ROTTERDAM en omgekeerd, van 1 October 1862.

Van ARNHEM naar ROTTERDAM, Maandags, Donderdags en Zaturdags des morgens 9 ure. Van ROTTERDAM naar ARNHEM, Dingsdags, Vrijdags en Zondags des morgens 8 1/2 ure. Agent te Rotterdam de Heer J. P. DE OUDER.

DE DIRECTIE September 1862.

SCHOUWBURG

Zaterdag 27 December. Aanvang 7 1/2 ure. 32ste Voorstelling van het doorlopende, 17de Voortuiging van het Zaterdag Abonnement.

DES TEUFELS ANTHEL

komische Oper in 3 Acten. Musik von AUGUST KERN.

LOKAL ONDEROFFICIEREN-SOCIETEIT

VRIJDAG 26 DECEMBER 1862: VOCAAL EN INSTRUMENTAAL CONCERT te geven door de Familie BUZIAU en SAUVAZ.

Daarna B A L,

voor Heeren LEDEN, met Introductie. De Entree voor een Heer met Dames is f 0.

ZONDAAG 28 DECEMBER: Matinée Musicale en Concert

Daarna BAL met VOL ORCHEST, door de Stafmuziekanten van het Koninklijk Rijdende Artillerie uit Arnhem, Kapitein F. NUBBERGER.

VERTREK DER SPOORTREKINGEN

Hollandsche Spoorweg. Van Rott. naar Amsterdam: 7.25, 11.40, 3.25, 7.45. Van Amst. naar Rott.: 7.25, 11.40, 3.25, 7.45.

Rijn-Spoorweg. Rotterdam: 6.55, 9.50, 12.25, 2.10 (werkd.). 6.55, 9.50, 12.25, 2.10, 3.20 (werkd.).

Amst. naar Rotterdam: 6.30, 11.45, 4.30, 7.45. Rott. naar Amst.: 6.10, 8.40, 11.40, 1.15, 5.35 (werkd.).

Gouda naar Rott.: 7.30, 9.20, 12.45, 1.53, 6.27 (werkd.). Rott. naar Gouda: 8.15, 9.45, 1.15, 2.15, 7.05 (werkd.).

Gedruckt en uitgegeven bij G. en C. A. VAN REYN, te Rotterdam.

KENNISGEVING.

Het HOOFD van het GEMEENTEBESTUUR van Rotterdam brengt bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat door den Heer Commissaris des Konings in de provincie Zuidholland, op den 18 dezer maand, is executorie verklaard:

Een Kohier van het Patentregt, loopende over het tweede Kwartaal, dienst 1862—63, behoorende tot de 2de Afdeling dezer Gemeente;

Dat vermeld Kohier ter invordering is gesteld in handen van den Heer Ontvanger, en ieder daarop voorkomende verpligt is, zijnen aanslag op den bij de Wet bepaalde voet te voldoen, en dat heden de termijn van drie maanden ingaat, binnen welke de reclames behooren te worden ingediend.

Wordende de belanghebbenden herinnerd, dat de Patenten, gedurende de eerstvolgende acht werkdagen, van des voormiddags negen tot des namiddags één ure, door hen in persoon kunnen worden afgehaald aan het Bureau van Invoerting, aan de Kaasmarkt, en dat na dien tijd, ingevolge Koninklijk Besluit van den 17den October 1820, de bezorging aan de huizen zal geschieden door de Deurwaarders der Directe Belastingen, welke daarvoor voor ieder patentblad tien Cents zullen mogen vorderen.

Rotterdam den 23 December 1862.
Het Hoofd van het Gemeentebestuur voornoemd,
J. F. HOFFMAN.

STATEN-GENERAAL.

Eerste Kamer.

Zitting van Dinsdag 23 december.

Zijn ingekomen: een adres van den Gemeenteraad en de Kamer van koophandel van Schiedam, tot ondersteuning van het ontwerp nopens de waterwegen, en een adres van den heer J. P. van Amersfoort te Haarlemmermeer, tegen dat ontwerp.

Aan de orde is de Staatsbegroting voor 1863, en wel de algemeene beraadslaging.

De heer Schimmelpenninck van der Oije zegt dat, zoo oit het woord van Beaumarchais waar is geweest: „calomniez et calomniez toujours, il en reste quelque chose.” dan scheen het wel in de laatste jaren ten aanzien der Ministers toepasselijk, en gelooft spreker dat, als men let op hetgeen vroeger in de Tweede Kamer is geschied, de tegenwoordige Ministers wel tevreden mogen zijn over den ernstigen toon dezer Kamer. Spreker schetst den toestand dezer Kamer. Zij is niet beroepen over de details, maar over de geheele begroting te oordeelen. Zij heeft meer bepaald het oog op de beginselen der Regering. En daarom staat spreker stil bij twee hoofdpunten.

1, de homogeniteit, waarbij hij het oog heeft op het antwoord des Ministers van Finantiën op het Verslag der Eerste Kamer. Blijkens dat antwoord slaat het verwijs op twee Ministeriën, dat van Oorlog en van Binnenlandsche Zaken. En wat zegt de Minister van Finantiën? Dat er met betrekking tot de uitgaven voor Oorlog later gelegenheid zal zijn om in te krimpen wat daarvoor vatbaar is. Maar vermits door den Minister van Oorlog de bepaalde posten zijn aangewezen, zoo verneemt spreker zich over dat antwoord, want daaruit volgt dat er ware homogeniteit bestaat, en dat de Minister van Oorlog niet de zwakste is geweest, om toe te geven aan eene ingrijpende vermindering op het budget van Oorlog.

2, de Minister van Koloniën. — Spreker herhaalt dat hij bij dien Minister weifeling opmerkt, want ofschoon de Minister van Finantiën beweerd heeft dat onze aanmerking meer groote woorden dan beginselen bevatte, zoo zegt spreker dat dit eene magtspreek is. Hij verklaart nog niet te weten wat de Minister met de Koloniën op het oog heeft. Hij vraagt: welke zijn de beginselen van dit Kabinet op koloniaal gebied? Zij kunnen niet vervat zijn in de rede des Ministers van Finantiën in de Tweede Kamer gehouden, waarbij het scheen dat veel lading over boord werd geworpen. Ook zijn er zoo veel stelsels, welke hij karakteriseert, als:

- 1, het stelsel van behoud, onveranderd behoud, zonder ontwikkeling.
- 2, het stelsel van behoud met toenemende ontwikkeling (waaraan spreker is toegedaan).
- 3, het stelsel van den heer Loudon, dat onbestemd was, of dat van dezen Minister, dat hij vergelijkt bij het willen beklimmen van eene brug die over een afgrond ligt.
- 4, het stelsel van den heer van der Hoeven: vrijverklaring der Javanen in den zin des Ministers van Justitie, en dat is meer logisch, maar dan kunnen wij ook wel voor goed Java gelijk stellen met de onafhankelijke koloniën waarmede het Moederland niets meer te maken heeft. Daartoe wil spr. tot geen prijs komen. Hij wil het bestaande beginsel behouden, met zuivering van gebreken, en hij waarschuwt in het algemeen zoowel de behouders als hen die te veel voorwaarts willen: dat het sterke beenen zijn die de weelde dragen.

Wat nu de homogeniteit zelve betreft, gelooft spreker niet dat die goed bestaant, want als het zou zijn eenzelveheid in alles met één persoon, dan ware het despotisme van één man en geene redelijke homogeniteit. Het is niet denkbaar dat zeven zelfstandige ambtgenooten het op alle punten eens zouden kunnen zijn. Hij ontkent ook dat er ooit homogeniteit bestaan heeft tusschen den Minister van Binnenlandsche Zaken in 1849 met den heer Forstner van Dambooy. Elders wijst hij op de verhouding tusschen de ministers Thiers en Guizot, Palmerston en Russell. Hij ziet daar volstrekt geen groot bezwaar in, vooral niet in een klein land; want in een klein land levert het juist groot bezwaar op als er eene volstrekte homogeniteit bestaat. Daar moeten tusschenpartijen zijn, terwijl bij scherp geteekende tegen elander overstaande partijen nadeelig zijn voor het land. Een Ministerie moet ook waarborgen aan de minderheden geven.

Omtrent de bijzonderheden der begroting zal spr. weinig zeggen. Hij is van der jeugd af aan een vriend van den Minister van Binnenlandsche Zaken, en aan die vriendschap hechten zich vele bijzonderheden, zoo ook later treurige herinneringen. Later is die vriendschapsband allengs geslaakt en zijn zij vijanden geworden. Maar dit is ook genoeg om spr. niet ligt te doen opstaan tegen hetgeen juist deze Minister voordraagt.

Zijne slotom is dat, wanneer daartoe geene bijzondere aanleiding bestaat, hij het woord niet zal voeren

of de Regering tegenwerken, maar hij dringt met kracht aan op eene herziening van de wet op de schutterijen, waarmede reeds tijdens zijn Ministerschap is aangevangen. Alle bescheiden zijn aanwezig, en spreker acht dus het tijdstip gekomen om de wet aan te bieden. In de Tweede Kamer is er reeds op gewezen, dat wij niet in staat zijn ons te verdedigen zonder eene benoerlijke inrigting der schutterijen. De inrigting der militie alleen is daartoe niet voldoende. Hij zet dit punt nader uiteen, en wenscht dat die wet in eene eerstvolgende zitting worde aangeboden. Spr. heeft in de sectien niet op de inlevering van vele wetten aangedrongen, maar de belangrijke wet op de schutterijen maakt een onderscheid. Ook is de Minister van Binnenl. Zaken ernstig voornemens die wet tot stand te brengen, en daarom dringt hij er te eerder bij dien Minister op aan.

De heer van der Heim van Duyvendijke zegt dat het in een constitutioneel land eene belangrijke vraag is welke de rigting is van het Ministerie, en of dit het vertrouwen der Volksvertegenwoordiging verdient. Die vraag is dubbel gewichtig als het geldt een Ministerie beschikkende te geven over aanzienlijke sommen, om gedurende een vol jaar het land te bestieren. Daarom is het in een constitutioneel Staat de gewoonte dat het Ministerie bij zijn optreden de rigting van het Kabinet mededeelt.

Het tegenwoordig Ministerie heeft dit niet gedaan. De leider van dit Kabinet meende te kunnen volstaan met de verklaring dat zijne beginselen genoegzaam bekend waren. In de andere Kamer is er nader aangedrongen op eene verklaring van beginselen, en uit hetgeen toen geantwoord is, leidt spreker af dat het Ministerie is liberaal en homogeen. Maar nu rijst de vraag: Wat is liberaal? Er zijn constitutioneel liberalen, gematigd liberalen, warme liberalen, radicale en revolutionaire liberalen. Tot welke rigting dit Kabinet behoort is niet verklaard, en tot geruststelling der Natie was het noodig dat deswege opheldering ware gegeven. Spreker vraagt dus naar dat programma. De Minister van Binnenlandsche Zaken had vroeger gezegd: „Wacht op mijne daden.” Daarom zal spreker thans daarop letten, en daar nu erkend is dat de Minister van Binnenl. Zaken de ziel is van dit Ministerie, wil spreker de aandacht vestigen op de daden van het Ministerie van 1849—53; op de handelingen van het hoofd van het Kabinet als leider der oppositie gedurende 9 jaren en op de handelingen van het nieuwe Ministerie sedert het is opgetreden. Hij kan, na het verhandelde in de Tweede Kamer, kort zijn. Vooraf echter wenscht hij twee punten te bespreken naar aanleiding van de bewering van den heer Groen van Prinsterer, dat de optreding van dit Ministerie onvermijdelijk was, omdat men tegen de eischen der constitutionele usantie het hoofd der oppositie gewerd heeft, die dat heeft toegeschreven aan een heilloos ostracisme, heftig tegen den leider der voormalige oppositie; en voorts, dat men dit Ministerie niet moet bemoeijelijken, omdat er, na de aftreding van dit Kabinet, verwarring en onmagt zou ontstaan. Diezelfde scherpzinnige spreker heeft ook gezegd, dat de noodzakelijkheid van dit Ministerie ontstaan is door de beginselloosheid der conservatieve partij, waardoor eene anarchie is geboren die het Regeringsgezag te niet heeft doen gaan, en dat de optreding van dit Kabinet met blijdschap moest worden begroet, omdat dit de herleving van het principe d'autorité zou veroorzaken.

Ik kan, zegt spreker, niet toestemmen in de noodzakelijkheid der optreding van dit Kabinet, als ik let op den langen tijd dien het noodig heeft gehad tot zamenstelling en op de mannen waaruit het is zamengesteld. Spreker zegt dit zonder iets op hun karakter af te dingen, maar alleen in betrekking tot de optreding van dit Kabinet. En als hij die zamenstelling nagaat, dan ziet hij een Minister van Buitenlandsche Zaken die geen diplomaat is, een Minister van Oorlog die geen generaal is, een Minister van Marine die geen vlagofficier is en die zelfs, in een vorig Ministerie gezeten, de koloniale politiek van dat Kabinet gedeeld heeft. Hij ziet overigens als Ministers voor Finantiën en Justitie twee leden der Tweede Kamer, die bekend zijn als warme aanhangers van den leider der oppositie, maar op practisch gebied weinig vertrouwen inboezemen; het zijn practische theoretici. En wanneer hij nu let op de verklaring des Ministers van Binnenlandsche Zaken dat hij niet in de zamenstelling geslaagd is, omdat hij het zelf met tegenzin deed, dan leidt spreker daaruit af dat weinig personen geneigdheid hebben betoond om in dit Ministerie zitting te nemen. Als hij dat alles zamenvat, dan ziet hij de noodzakelijkheid niet in van de optreding van dit Kabinet, want hij gelooft dat er in het Vaderland geschikte personen zijn die tevens genoeg vaderlandsliefde bezitten om, daartoe uitgenoodigd, deel van een Ministerie te willen uitmaken. En dan is hij het niet eens met den heer Groen over de noodzakelijkheid der optreding van dit bewind. En wat het ostracisme tegen den heer Thorbecke betreft, dit moet hij tegenspreken. Velen, met de zamenstelling van Kabinetten na 1853 belast, wisten dat zij in hem een sterke steun konden hebben. Dat ostracisme kon dus niet in hun denkbeeld opgekomen zijn; want den constitutioneleen regel, dat de leider der oppositie moet medewerken tot zamenstelling van een Ministerie, dien wil hij toegeven, maar hij betwist dat die regel in deze omstandigheden van toepassing is. Z. i. zijn de Ministeriën in 1849, 1853 en alle volgende Ministeriën niet gevallen ten gevolge eener parlementaire meerderheid, maar waarschijnlijk om verschil in eigen boezem. De liberale oppositie heeft na 1853 in de Tweede Kamer geene stellige meerderheid gehad. Alleen in 1861 is het Ministerie voor eene parlementaire meerderheid bezweten, maar toen hebben eenige conservatieven en anti-revolutionairen zich vereenigd met de liberalen, en daarom is het Kabinet gevallen, maar de liberale partij had geen meerderheid. Er was dus geen denkbeeld van ostracisme ten aanzien van den heer Thorbecke. Dat de conservatieve partij geen Ministerie kon vormen, wil spreker toegeven, maar dat bewijst nog niet dat er daarom ten aanzien van den heer Thorbecke ostracisme bestond. En als de heer Groen dan spreekt van parlementaire anarchie en van beginselloosheid der behoudende partij, dan moet spreker zich verwonderen dat een man als de heer Groen zulk een verkeerd oordeel heeft kunnen vellen. Maar nog eene andere vraag: hebben de Ministeriën na 1853 immer van behoud gesproken? Waren de heeren van Hall en Donker Curtius behoudend? Waren zij niet de sieraden der balie te Amsterdam en 's Hage? Hij herinnert, dat de heer van Hall in 1841 aan het bewind kwam, toen er eene meer liberale rigting heerschte. En de heer Donker Curtius was de coryphée der liberalen, de Minister die de Grondwetsherziening had helpen tot stand brengen. Hetzelfde is waar ten opzichte van het Ministerie van 1856; ook daar zat een man die vóór 1848 tegen het behoud geijverd had, en meer anderen van niet behoudende rigting. Hetzelfde geldt ook voor het Ministerie van 1860, waarin een voormalige ambtgenoot van den Minister van Binnenlandsche Zaken zitting had. Als spr. dus de zamenstelling der Ministeriën na 1853

nagaat, waarin successievelijk alle vroegere ambtgenooten des Ministers van Binnenl. Zaken gezeten waren, dan vraagt hij: hoe kan de heer Groen de meening van ostracisme jegens den heer Thorbecke uitspreken! Spr. veronderstelt dus dat er bij de raadsliden der Kroon, die met de zamenstelling der Ministeriën belast waren, niet een jammerlijk ostracisme, maar andere redenen tot uitsluiting bestonden, en als hij eene giesing wagen mag, dan zou het deze zijn, dat er reeds in 1849 een algemeene kreet van afkeuring tegen de beginselen van het toenmalig Ministerie is opgestaan; dat er vrees bestond ten opzichte van de eerbiediging van de regten der gezindheden, en eindelijk ook de meer bijzondere aanleiding welke het Ministerie van 1853 noopte af te treden, en dan ziet hij in een en ander de reden dat die leider der oppositie niet in de volgende Ministeriën na 1853 is opgetreden.

Spreker gaat thans over tot eene beschouwing der daden van het Ministerie van 1849—1853, daarna van de latere handelingen van den heer Thorbecke als leider der oppositie, en eindelijk de daden van dit Ministerie, sedert zijne optreding. Bedriegt hij zich niet, dan zal ieder in het Gouvernement van 1849—1853 moeten erkennen, dat daarbij de wezenlijke strekking der Grondwet in hooge mate werd miskend, dat het Koninklijk gezag niet genoeg werd gehandhaafd en dat er meer en meer geneigdheid bestond om aan de Tweede Kamer invloed in de Regering te geven, waardoor het Koninklijk gezag werd verzwakt. Het gevolg daarvan was groote ontvreemding, die eindelijk tot eene zoodanige volksovertoon was overgegaan dat de Regering, zijns inziens, te regt zich genoodzaakt heeft geen maatregelen te nemen tot handhaving van haar gezag. Die maatregelen, door het Ministerie genomen, steunende op de meerderheid in de Tweede Kamer, waren van dien aard, dat zij aan den Koning de keus lieten: of om te buigen voor den wil zijner Ministers, of om hen te ontslaan en de Tweede Kamer te ontbinden. Dit laatste had plaats. De kiezers werden opgeroepen om eene nieuwe keuze te doen, en de uitslag heeft getoond, dat ook zij niet ingenomen waren met het afgetreden bestuur, daar verscheidene zijner aanhangers niet meer in de Kamer werden geroepen. Spreker hecht nu niet veel politieke waarde aan den uitslag van verkiezingen, maar in dat geval wel, daar het getal kiezers, toen opgekomen, groter was dan immer vroeger en het ook later geweest is. Hij schrijft dit toe aan den grooten afkeer die bij de Natie tegen het vorig Gouvernement bestond, en als zoodanig heeft hij dan ook in de verkiezingen gezien de uitdrukking van het nationaal gevoel. Spr. komt thans tot eene beschouwing der daden van den leider der oppositie, die gedurende negen jaren tegen alle opvolgende Ministeriën is gevoerd. Als hij erkent, dat die Ministeriën het principe d'autorité hebben doen verloren gaan en de Regering in de Kamer hebben doen overbrengen, dan vraagt hij of niet, na die loslating van principes door de Regering, de oppositie er zich van heeft meester gemaakt? En daarom zegt hij, dat de leider der oppositie, thans Regeringsman geworden, geen vertrouwen kan inboezemen.

Eindelijk komt spr. tot de handelingen van dit gouvernement sedert zijne optreding. Als hij dan let op de wijze waarop met het Belgisch traetaat is gehandeld; op de wijze waarop het Japanesch Gezantschap hier is ontvangen; op de mislukking der aangevangene pogingen tot het aanknoopen van onderhandelingen met Frankrijk tot sluiting van een handelstraetaat; op de scheiding van Kerk en Staat, die spreker meent dat, zoo als zij door deze Regering is bewerkstelligd, in strijd is met de Grondwet; als hij let op de voordragt van den Minister van Binnenlandsche Zaken tot ontbinding van den Gemeenteraad van Heemstede, in strijd met de bepalingen der gemeentewet; als hij let op de wispelutigheid, de onzekerheid van den Minister van Marine omtrent het systeem voor 's lands zeezeven; als hij er op let dat door dezen Minister van Oorlog eene begroting van 12 miljoen is voorgedragen, hetgeen door alle Ministers, omdat zij zich homogeen verklaard hebben, wordt goedgekeurd, in strijd met hunne steeds gevoerde oppositie tegen zelfs lagere begrotingen; als hij let op de verklaring van den Minister van Koloniën, die, om de Verteegenwoordiging gerust te stellen, gezegd heeft, dat geene ingrijpende maatregelen zullen worden genomen zonder medewerking der Wetgevende Magt, — hetgeen in strijd is met het opperbestuur over de Koloniën, bij art. 59 der Grondwet aan den Koning opgedragen; — als hij dan ziet de cultuur-wet, waarbij art. 56 van het Indische Regeringsreglement als 't ware wordt beschouwd als niet bestaande, en dat de tegenwoordige Minister van Binnenlandsche Zaken verledenjaer aan den Minister Loudon heeft verweten, dat hij enkel het oog had op de 6de al. van art. 56; en als hij dan eindelijk ziet, dat deze Regering zich verklaard heeft homogeen te zijn met den vorigen Minister van Koloniën, en daarbij er op let dat het stelsel van dien vorigen Minister van Koloniën door den tegenwoordigen leider van het Kabinet is genoemd eene groote mystificatie, als spreker op dat alles let, dan moet hij verklaren dat het denkbeeld van homogeniteit van dit Ministerie zoo geheel bij hem verwijderd is, dat hij niet begrijpen kan dat deze Ministers kunnen verklaren homogeen te zijn. Niet dat spreker zooveel hecht aan de homogeniteit. Hij beschouwt dit woord als een holle klank, en is het eens met den Minister van Binnenl. Zaken dat die homogeniteit alleen maar moet bestaan omtrent de hoofdbeginselen. Maar juist die hoofdbeginselen zijn van subjectieve opvatting, en dan kan spreker zich verklaren dat de tegenwoordige Minister van Binnenl. Zaken in 1849 homogeen was met den toenmaligen Min. van Oorlog, den vriend van Willem I, die zeker onder de behoudsgezinden moet worden gerekend; dan kan hij begrijpen dat naderhand in dat zelfde Ministerie nog opgetreden een Min. van Oorlog, dien de anti-revolutionnaire partij als een harer krachtigste steunpilaren beschouwde; en dan kan hij zich ook verklaren dat de Minister van Binnenlandsche Zaken homogeen was met den toenmaligen Minister van Koloniën, den meest behoudenden Minister op koloniaal gebied. Als hij nu op al die omstandigheden let, dan mag hij gerust zeggen dat homogeniteit een holle klank zonder betekenis is. Dit nu zijn de redenen waarom spreker geen vertrouwen kan stellen in dit Ministerie.

Hoe zal hij nu zijn wantrouwen uitdrukken? Sommigen beweren dat men geene begroting mag verwerpen, om redenen er buiten gelegen. Spr. gelooft niet dat dit juist is. Hij meent dat ieder lid der Volksvertegenwoordiging volkomen bevoegd is om, wanneer hij denkt overwegende redenen te hebben om eenen Minister gedurende een jaar de middelen tot voortzetting van zijn beheer niet te willen verschaffen, dien Minister het gevraagde crediet te ontzeggen. Maar of het doelmatig en goed is zonder zoodanige overwegende redenen eene begroting te verwerpen, waardoor toch altijd stagnatie in den loop der zaken wordt veroorzaakt, meent hij te moeten betwijfelen. Om die redenen zal spreker,

indien hij in de begroting zelve daartoe geen aanleiding vindt, zijne stem niet daar tegen uitbrengen, ofschoon hij zijne bewilling in sommige begrotingen niet als een bewijs van vertrouwen wil hebben aangemerkt. Hij maakt evenwel eene uitzondering ten aanzien der begroting van Koloniën, want de Min. van Koloniën bevindt zich op een ander standpunt; hij vertegenwoordigt het opperbestuur des Konings; hij heeft, wanneer hij dit niet wil, met de Wetgevende Magt niets te doen; hij kan den Koning voordragen maatregelen te nemen bij besluit, of kon dit zelf bij instructie doen. En nu meent spr. dat, als men geen vertrouwen kan stellen in de rigting van dezen Min. van Koloniën (spr. laat hier alle personele beschouwingen er buiten), men dan dien Min. de gelden niet moet toestaan, waardoor hij in de gelegenheid wordt gesteld om nog gedurende een jaar zijn beheer te voeren. De Min. van Koloniën is op dit oogenblik volkomen bevoegd om, zoodra hij uit het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer ziet dat zij met zijne cultuurwet niet instemt, de beginselen diervel bij eenvoudig Koninklijk besluit in toepassing te brengen en de uitvoering er van aan den Gouverneur-Generaal op te dragen. Zelfs loopen er geruchten dat de Gouverneur-Generaal reeds instructien heeft ontvangen, die op het beginsel der cultuurwet rusten.

Spreker zal dus tegen de begroting van Koloniën stemmen. Hij meent dat het de pligt der Verteegenwoordiging is om, wanneer de rigting van den Min. van Koloniën geen vertrouwen inboezemt, hem niet aan het bestuur te laten, maar, door eene stemming zijner begroting, pogingen aan te wenden tot zijne aftreding.

Spreker maakt vervolgens eenige bedenkingen over hetgeen door den Minister van Finantiën gezegd is bij de aanbieding der begrotingen. 1º, wat betreft het eindeijfer der begroting. Volgens den Minister is dat cijfer 1.356.580 lager dan de vorige begroting. Spreker kan dit niet toegeven, en meent door verschillende cijfers te kunnen aantoonen dat deze begroting integendeel aanzienlijk hooger is. 2º, de losmaking der finantiën van Nederland van de Indische baten. Spreker beschouwt dit als eene illusie, omdat tegenwoordig zeer veel geld noodig is voor buitengewone werken. Vroeger zou dit misschien mogelijk zijn geweest, toen de verschillende begrotingen aanzienlijk lager waren dan thans, maar nu is het eene illusie, een onbereikbaar oogmerk.

Hieraan besprekt spreker de herziening van ons belastingstelsel. De Min. gaat daarbij uit van het denkbeeld, dat de belastingen thans ongelijkmatig worden gedragen, zoodat de gegoeden te weinig, de mingevoeden te veel betalen. Spreker gelooft dat de Minister, door dat plan, dit beginsel geheel uit het oog heeft verloren. Hij wijst bijv. op de voorgestelde afschaffing der belasting op de brandstoffen, waardoor juist de rijken zullen worden gebaat, terwijl integendeel door de invoering eener belasting op de koffij en de verhooging van het inkomen regt op de thee, juist de mindere klasse het meest zal worden getroffen. Verder wijst spreker er op dat, door de voorgedragen overdragt van den 5den en 6den grondslag der personele belasting aan de gemeenten, de economie der wet wordt verbroken, terwijl daardoor de gemeenten toch niet zullen worden gebaat, omdat zij die belastingen niet als gemeentemiddel zullen invoeren. — Eindelijk keurt spreker af de voorgedragen inkomstenbelasting, die alleen mag worden ingevoerd als redmiddel in den uitersten nood, maar nooit als eene gevestigde belasting in ons belastingstelsel kan worden opgenomen. — Vervolgens wijst spreker er op, dat door den Minister van Finantiën in zijne mededeelingen ook eene beschuldiging is ingebracht tegen vroegere Gouvernementeën. Hij acht dit onstaatkundig, want als het eene Gouvernement het andere gaat beschuldigen, dan wordt het Gouvernemente gezag verzwakt. Dan gaat de eerbied, aan de Regering verschuldigd, verloren. Maar die beschuldiging is ook ongegrond. De Minister zeide dat er onwettige hoofdelijke omslagen in de gemeenten worden geheven. Spreker moet dit bepaald tegenspreken, vooral wat Zuidholland betreft. Eindelijk dringt spreker er op aan dat de voorgestelde herziening van het belastingstelsel niet partieel plaats hebbe, maar dat er een algemeen plan worde ingediend, terwijl spreker ten slotte verlangt dat eerst eene wet van beginselen, even als die van 1821, worde ingediend, opdat de Minister, alvorens zijne speciale wetten te ontwerpen, wete in hoever de Kamer het met zijne principes eens is.

De heer Franssen van de Putte wenscht 1º, te spreken naar aanleiding van het gezegde door een der leden van de Tweede Kamer, die de vraag had gedaan, in welke verhouding wij staan tot dit Ministerie? Dit Ministerie heeft zich gevestigd als een liberaal Kabinet. Om de ware betekenis daarvan te beseffen, is het noodig de geschiedenis te raadplegen van het woord liberaal. Spreker treedt deswege in eenige bijzonderheden, met het oog op Engeland en Westelijk Europa in het algemeen. Hij releveert ook het gezegde van den heer Groen, dat bij de vorming van het Kabinet aan vrijzinnigheid geen behoefte was, maar aan gezag. Zonder nadere verklaring zou hij nog huisverig zijn om onder de vlag van het Ministerie te varen. Spreker treedt in eene beschouwing van de waarachtige liberaliteit en over den aard van het gezag. Hij verleent gaarne zijne zwakke krachten tot ondersteuning van het bewind, wanneer het als doel het liberalisme voor oogen heeft, dat is, de beschaving des geestes en adel des harten, in één woord, wanneer het liberalisme wordt beschouwd als het ontwikkelingsproces van den geheelen mensch. Indien het Ministerie nu dat ware doel van het liberalisme zou verlaten, door miskenning van omstandigheden of door overhelling tot radicalisme en democratie, dan verlaat hij 't vaandel, dat niet het zijne zou zijn. Hij stemt niet in met het gezegde, dat, als dit Ministerie mocht aftreden, het Land in groote verlegenheid zou verkeeren en het parlementaire stelsel in anarchie; want, gaat men daarvan uit, dan is 't gedaan met het vrije oordeel, en al moegt iets van waar zijn, voor de eer der Natie zou hij dit woord niet willen uit spreken.

Sprekers verhouding tot het Ministerie is dan ook die van ondersteuning zonder opoffering van zelfstandigheid of vrij oordeel. Hij rangschikt zich daarom niet onder eene partij, want hij is een verklaarde vijand van alle partijen, partijchappen en partijmannen, welke distinctiën men daarin ook tracht te maken. Hij erkent dat de drukpers vrij is en moet blijven, maar zij moet zich waardig betoonen en niet ontaarden in kampioenen van partijchap; zij moet niet strekken om het regeren onmogelijk te maken en de krachtigste elementen van de Regering af te nemen, of onder de golvende menigte verkeerde denkbeelden te brengen, waartoe ten slotte despotisme moet ontstaan. Daarom bestrijdt hij 't gezegde van den heer Groen, die verklaarde dat hij wel een partijman was en wilde blijven. Hoe rijmt de heer Groen dat met zijne wettische leer en de historische traditionele beginselen van den stichter des Christendoms? Daarom is hij 't meer eens met den heer Thorbecke,

die zeide, dat hij zich meermalen heeft afgevraagd of partijen wel noodig waren.

Spreeker keert hierna terug tot zijne eigene opvatting van het liberalisme, dat ten doel heeft de ontwikkeling van al wat goed is, tot waardering van hetgeen in overeenstemming staat met de zeden en het karakter der Natie, met al wat als goed erkend is, zonder omverwerping van bestaande toestanden.

29, behandelt hij de begrootingen zelve. De hoofdrenu daarvan is zeer zeker de financiële kwestie, de cijfers, het eindcijfer. Nu moet men alleen in aanmerking nemen de normale cijfers; zoo doende alleen kan de ware stand van zaken uitkomen en kunnen vergelijkingen worden gemaakt die steek houden. Evenzeer moet men in aanmerking nemen uitgaven, die men zeker weet dat nog komen moeten, ten gevolge van aanhangige of toegezegde wetten, die invloed op de dienst kunnen uitoefenen. En op dit alles lettende, geloofst spreeker dat de begrooting hooger is dan de loopende.

30, bespreekt hij ook de financiële plannen, die zijn aangekondigd, in zoo verre betreft de verwisseling van sommige belastingen, en dan beschouwt hij de inkomstenbelasting anti-nationaal, gelijk reeds in 1844 gebleken is, en overigens hoogst onzeker en aanleiding gevende tot onduidelijkheid. Spr. noodigt den Minister uit, zijn plan te herzien, en te overwegen of de bezwaren tegen het regt op de koffij niet gegrond zijn en wat tegenwoordig als volkdrank kan beschouwd worden.

31, komt de koloniale kwestie. Dit is buiten verband tot het Hoofdstuk, maar spr. zal er slechts een algemeen woord over zeggen. Bij de jongste beraadslagingen heeft men den Minister van Koloniën gescheiden van het Ministerie. Intusschen heeft hetgeen de Minister nopens zijne hervormingsplannen gezegd heeft, zijn vertrouwen geschokt.

De heer Hartens zal een kort woord in 't midden brengen naar aanleiding van de vraag des heeren Schimmelpenninck van der Oije: welk stelsel is het stelsel der Regering op koloniaal gebied? Ook hij vraagt: welken weg gaat men op? In de laatste oogenblikken der zittingen van de Tweede Kamer heeft de Minister van Financien eene rede uitgesproken ten aanzien der koloniale politiek: ook die rede heeft hem niet bevredigd. Het bragt hem te binnen de woorden des Ministers van Binnenlandsche Zaken, vroeger tot een Minister gesproken, wien hij verweet dat hij een gedeelte der lading had over boord geworpen, 't geen geen aanspraak op vertrouwen gaf. Dit kwam hem voor den geest, toen hij de rede, door den Min. van Financien in de bedoelde avondzitting gehouden, las. Spreeker zegt dat de rigting van het Ministerie op het koloniaal gebied moet opgemaakt worden uit de geuite denkbeelden of gezegdens. En dan heeft men van den Min. van Justitie, als lid der Tweede Kamer, vernomen, dat het streven moet zijn de O.-L. bezittingen eenmaal als vrije, zelfstandige Staten op te leiden. Dan heeft men in den Min. van Financien den man, die bij het tarief een nieuw schakel van den band, die het Moederland en de O.-L. bezittingen verbindt, verbroken heeft. En dan heeft men een Min. van Binnenlandsche Zaken, die kortelings zeide, dat hij de cultuurwet nog eens uit de portefeuille genomen had, en bij de herziening zoo veel schrik daarover niet gevoeld had.

Met die antecedenten voor oogen en in verband tot de redevoeringen van den Min. van Koloniën, kan men z. i. niet wegnemen, dat in de rigting van het Ministerie ligt opgesloten het streven om, zoo als de Min. van Koloniën zeide, de belastingen in Indië, die nu gedeeltelijk in arbeid worden opgeleverd, te doen vervangen door eene belasting geheel in geld.

Dat is het criterium van de rigting van het Ministerie, namelijk, om de exploitatie der Oost-Indië uit de handen van het Gouvernement in de handen van particulieren te doen overgaan. Hij zal daarvoor nu niet spreken, maar zal die rigting bestrijden bij Hoofdstuk IX.

De heer Cremers zal een woord over zijne persoonlijke stelling zeggen. Verleden jaar heeft hij voor het Hoofdstuk van Oorlog gestemd, ofschoon hij eenige bezwaren daartegen had; hij heeft het gedaan om den seijna niet te geven alsof hij door wantrouwen werd gedreven; intusschen heeft hij er later berouw over gevoeld. Nu zal hij alleen zeggen dat, indien hij thans tegen eenig Hoofdstuk mogt stemmen, dit niet sal zijn uit een algemeen wantrouwen tegen het Ministerie. Hij maakt dus zijne stem niet afhankelijk van vragen van homogeniteit en verantwoordelijkheid van de Ministers onderling. Homogeniteit is wenschelijk; hij erkent ook dat dit Ministerie minder homogeen is dan hij vroeger gedacht heeft; maar dat kan hem geen aanleiding geven van wantrouwen tegen het Ministerie. Het slaan op het aamsbeeld van homogeniteit zacht spr. een verkeerd middel van oppositie. Maar zijn de Ministers onderling verantwoordelijk voor elkanders daden? Moet, als een Minister afreedt, het geheele Ministerie dat voorbeeld volgen? Hij geloofst dat dit, althans op dezen oogenblik, onzeker is. Hij erkent dat sommige Hoofdstukken gevaar loopen. Veronderstelt eenige begrooting afgestemd worden, en een Minister afreedt, zullen dan de anderen dit voorbeeld moeten volgen?

De stelling van den Minister van Financien is, dat wij uit eigen belastingen onze middelen moeten vinden en niet uit de bagige stelen onze gewone uitgaven dekken. Spreeker wijst echter aan, dat de Minister van Koloniën een ander denkbeeld over het batig slot had. De rede des Ministers van Financien was wel wat laet of, zoo als gezegd is, ter elfder ure. Zoo veel is zeker dat, als de begrooting voor Koloniën gestoffen wordt, dit geen reden zou opleveren dat de andere ook zouden moeten aftreden. Het Ministerie heeft zich logermaakt van zijne vroeger ingenomen stelling, en hij acht het wenschelijk voor 't oogenblik, dat het Ministerie niet meer geschokt worden door die stelling. Hij wil erkennen dat hij niet ingenomen is voor het oogenblik met de financiële plannen der Regering, maar hij acht het wenschelijk dat zij nauwkeurig onderzocht worden. Hij acht elke Kabinetsverandering op zich zelf een kwaad, wanneer men 't algemeen belang is aanmerking neemt. Dit Ministerie bestaat, en hij doet dat het kracht sal ontwikkelen. Hij althans is overtuigd, dat hij die de ziel is van het Ministerie, wel in staat is te

handelen met overleg, en spreker heeft het vertrouwen dat zijne handelingen ook in 't belang des Vaderlands zijn. Hij zou 't noodlottig achten als zijne stem, die hij waarschijnlijk tegen een der Hoofdstukken zal uitspreken, iets mogt medewerken om het Ministerie te schokken.

De heer Michiels van Kessenich bespreekt het plan tot herziening van ons belastingstelsel. Hij schat den Minister van Financien op hoogen prijs als Min. in persoon, maar hij kan zich niet vereenigen met zijne belastingplannen. Hij acht het niet staatkundig om ons belastingstelsel geheel te herzien en om te werken. Hij erkent wel de behoefte tot herziening van bijzondere wetten, zoo als die op het personeel en het patent, maar met eene geheele omwerking kan hij zich voor alsnog niet vereenigen. Spreeker betwijfelt ook of de gemeenten, vooral ten platten lande, wel zullen gebaat zijn met de overdracht van den vijfden en zeden grondslag van het personeel. Spreeker meent, dat de schatkist die moet behouden, maar in eene dalende schaal. Met eene inkomstenbelasting kan spreeker zich in het geheel niet vereenigen. Die belasting is hoogst impopulair, daar zij te zeer indringt in het geheim der familien, hetgeen vooral hier te lande zoo zeer wordt gewaardeerd. Mogt spr. nu niettegenstaande die bezwaren, toch de begrooting van Financien goedkeuren, dan doet hij dit alleen, omdat hij geen bezwaar heeft tegen de cijfers der begrooting, maar wil hij daardoor niet gerekend worden 's Ministers financiële plannen goed te keuren. — Mogt hij nu daarentegen een of ander Hoofdstuk afstemmen, dan wil hij ook daaruit niet hebben afgeleid, dan dit nadeelig votum het geheele Ministerie zou betreffen. — Wat de koloniale kwestie betreft, spreeker geloofst, dat het verschil tusschen de rede, door den Minister van Financien gehouden in de avondzitting van de Tweede Kamer, en de politiek van den Minister van Koloniën, zoo groot is, dat hij daaruit meent te moeten afscheiden, dat of het Ministerie de vroegere beginselen van den Minister van Koloniën heeft geworpen, of wel, dat die Minister de thans bloot geleide beginselen der Regering heeft overgenomen. Deswege verlangde spreeker eenige inlichtingen te bekomen.

De heer van der Lek de Clercq wenschte ook zijne stem te motiveren. Hij zal niet treden in eene bestrijding der rede van den heer van der Heim, met wiens inzichten hij in vele gevallen verschilt. Hij acht het meer de taak der Regering om die beschouwingen te bestrijden. Spr. wil alleen herinneren aan de discussiën over de begrooting in het vorig jaar geschieden onder den indruk van de toen op handen zijnde aftreding van het Ministerie. Wat men toen verwachtte, is gebeurd. Een nieuw Ministerie is opgetreden, dat ook zijne bestrijders heeft gevonden. Even als vorige Kabinetsleden, wordt ook dit Ministerie beschuldigd van gemis aan beginselen en homogeniteit. Spr. meent evenwel dat, zoo lang er geen volnaktigheid bij de menschen zal te vinden zijn, er ook bij ieder Ministerie gebreken zullen zijn aan te wijzen, en er in de organen altijd een oordeel zal gevonden worden, dat zich niet altijd kenmerkt door onpartijdigheid. Spreeker wil zich echter daardoor niet laten leiden. Bij de beoordeeling van een Ministerie, wil hij alleen letten op hun werk, en de prerogatieven der Kroon, tot benoeming van Ministers, ongeschonden handhaven. Nu moge men hem noemen kleurloos, te gematigd; niet beantwoordende aan de eischen van het zoogenaamd constitutioneel leven, spreeker laat zich daardoor niet afbrengen van zijne meening, dat politieke partijen niet noodzakelijk zijn in onze vrijzinnige Staatsinstellingen. Z. i. moet de Volksovereenkomst zich kenenschen door een op goede trouw steunend grondig oordeel en door eene welwillende samenwerking met de Regering, door den Koning aan het bestuur geroepen. Maar spreeker wil zich door die beschouwing toch niet laten onttrekken van eene beoordeeling of veroordeeling van de leden van ieder Ministerie, al moest ook daarvan eene Kabinetsverandering het noodzakelijk gevolg zijn. Spreeker zal dit dan ook niet doen. Hij heeft de aftreding van het vorig Ministerie niet gewenscht, maar hij heeft ook de optreding van dit Ministerie zonder wrevel gezien. Hij stelt vertrouwen in den leider van dit Ministerie. Zijne Staatmanswijsheden en uitgebreide kennis, die zelfs zijne tegenstanders erkennen, wekken bij hem geen vrees voor onberaden stappen die noodlottig voor 's Lands belang zouden kunnen zijn. En wat nu de homogeniteit betreft, volkomen overeenstemming tusschen de individuele leden is niet mogelijk. Vraagt men hem intusschen of het hoofd van dit Ministerie gelukkig geslaagd is in de samenstelling er van, dan verklaart hij ronduit, dat dit zijne inzichten niet het geval is. Er zijn daarin elementen, die hem geen voldoende waarborg geven voor het Staatsbelang en de Staatsbelangen, die zij geroepen zijn te behartigen, en hunne handelingen of beginselen wekken bij spreeker ongerustheid, daar hij die verkeerd en nadeelig acht voor het algemeen welzijn. Als hij er dus prijs op stelt om den Min. van Binnenl. Zaken te behouden, om hem aan het hoofd van een krachtig Gouvernement te zien, dan is het plicht om mede te werken dat het Ministerie gesuivert worde van zodanige elementen, die onrust verwekken, en met wier beginselen niemand is ingenomen.

Spreeker zal zich omtrent de rigting van dit Ministerie niet uitlaten. Deze kan niet anders zijn dan liberaal. Dat is de eisch voor elk Ministerie in ons Land. Vroegere Kabinetsleden waren dit ook. En men heeft zelfs gezien dat behoudende Kabinetsleden daden hebben verricht, die door geen liberaal Ministerie zouden zijn gedaan. Spreeker wijst op de afschaffing der belasting op het gemaal. Maar spreeker ziet ook in die woorden behoud en liberaal, wanneer men die in een goeden zin opvat, geen verschil. Wat willen de liberalen in een goeden zin? Willen die alles omverwerpen, omdat het niet nieuw is? Of durft men beweren dat de behouders alles willen behouden omdat het bestaat? Spreeker geloofst het niet. Beide willen behouden wat goed is en veranderen wat verbetering heeft. Spreeker heeft steeds betreurd die tegenstelling van liberaal en behoudend. Hij wenschte dat dit eenmaal moege ophouden, en dat de mannen, die daartoe behooren, de handen ineen zullen slaan om hen, die meer zijn dan liberaal, de revolution-

nair, en hen, die meer zijn dan behoudend, de reactionnair, gezamenlijk te bestrijden.

De kwestie van homogeniteit laat spreeker rusten. In hoever die bij dit Ministerie bestaat, wil hij niet onderzoeken. Om te willen dat zeven personen het omtrent alle regeringszaken eens zijn, is een te groot eisch, zelfs te groot voor twee mannen, die een eigen wil en een zelfstandig inzicht hebben. Spr. verlangt slechts homogeniteit in liefde voor het Vaderland en eerbied jegens den Vorst die ons regeert. Door te streng homogeniteit te verlangen, zou men elk Ministerie in duigen doen vallen, of men zou komen tot een Ministerie, dat maar één hoofd heeft en slechts secretarissen, maar geen leden.

Spreeker zal nu de redenen opgeven, waarom hij waarschijnlijk zijne goedkeurende stem aan sommige Hoofdstukken zal onthouden. Hij refereert zich te dien aanzien grootendeels aan het gesproken door den heer van der Heim. Een enkel woord wenschte hij echter te zeggen omtrent het Departement van Koloniën. Z66 als dit nu door den Minister wordt beheerd, kan spreeker daaraan zijne goedkeuring niet schenken. Hij gevoelt groote onrust omtrent de ware bedoelingen en inzichten van den Minister van Koloniën omtrent onze Oost-Indische bezittingen, wier opbrengst wij zelfs voor onze gewone uitgaven niet kunnen missen, laat staan voor onze buitengewone uitgaven. Spr. beroept zich hier op de beginselen door den Minister in de cultuurwet opgenomen en ook op hetgeen door den heer Hartens straks zoo juist is gezegd, dat de belasting, die tot nu toe van den Javaan in arbeid werd gevorderd, voortaan in geld zou worden geheven. Hij acht dit geheel onmogelijk. En, zoo lang het hem nu niet gebleken zal zijn, dat er voor de uitvoerbaarheid daarvan eenige zekerheid bestaat, zal hij nimmer een Min. van Koloniën steunen, die dergelijk stelsel vooropzet. — Het doet hem ook leed, dat hij zich niet kan vereenigen met de begrooting van Financien. Hij is niet gunstig gestemd voor de financiële plannen des Ministers. Ofschoon nu de bestrijding hiervan gescht zou kunnen worden buiten de begrooting te zijn gelegen, zoo geloofst hij toch er hier over te mogen spreken. Hij verschilt met den Min. omtrent de wenschelijkheid en noodzakelijkheid eener herziening van ons belastingstelsel, ofschoon hij erkent dat dit gebouw, door de afschaffing van het gemaal, veel heeft geleden. Spreeker deelt nog veel minder 's Ministers idee omtrent de nieuwe belastingen, maar hij kan zeker minder goedkeuren eene inkomstenbelasting. Daarom alleen zou hij aan elken Minister van Financien, die dit voorstond, zijne ondersteuning weigeren. Spreeker heeft van die belasting in het klein voorbeelden gezien en, zoo die nu al voor de gemeenten schier ondoenlijk is, voor het geheele Land is zij onmogelijk. Hij zal zich er dan ook altijd tegen verzetten. Mogt hij dus door de Ministers van Koloniën en van Financien niet bevredigd worden, dan zal hij tegen beider begrootingen stemmen. Mogt de Minister van Financien willen terugkomen en zeggen, dat hij nu eene inkomstenbelasting zal voordragen, dan ziet hij van zijne oppositie tegen hem af, maar blijft de Minister bij zijn voornemen perzisteren, dan zal spreeker niet terugdeinzen, maar zeggen principieel obeta.

De Minister van Binnenlandsche Zaken, de heer Thorbecke, zal thans antwoorden op deze en gene algemeene opmerkingen, die het karakter of het Staatsbeleid van het Ministerie betreffen. Hij zegt algemeene opmerkingen, omdat andere punten de Koloniën en Financien betreffen, en als hij mogt geroepen worden ook daarover een woord te spreken, dan zal het niet nu zijn, maar bij de behandeling der Hoofdstukken. Onder de algemeene opmerkingen beslaat de meest breede plaats de rede van den heer van der Heim, welke rede genoemd mag worden een manifest tegen het karakter van het Staatsbeleid, dat volgens dien spreker nu weer aan het bewind is, en het beginsel van die rede, ja van iederen regel dier rede, is dat de heer van der Heim geen vertrouwen in dit Ministerie stelt. De strekking van die rede is: „Ik wacht van u geen regering in mijn geest.” De Min. antwoordt: daarin hebt gij volkomen gelijk, van mij hebt gij dat niet te wachten. Het grootste gedeelte van gemelde rede is gewijd aan de wederlegging van den heer Groen, die het ongelijk had dit Ministerie als noodzakelijk te erkennen. De heer van der Heim ziet niet in dat er reden voor een liberaal Ministerie bestond. De Min. kan daarop niet antwoorden; de heer Groen moet dit doen. Hij laat dit verschilpunt tusschen de heeren van der Heim en Groen dan ook rusten. Slechts een enkel woord wenschte hij in het midden te brengen nopens de geschiedenis der Ministerien in de laatste jaren, niet omtrent de personen. En dan moet hij zeggen dat het schijnt dat de historie op den heer van der Heim geen vat heeft. Die spreker verklaarde zich tegen de optreding van dit Ministerie, op grond dat de liberale oppositie nimmer eene meerderheid in de Tweede Kamer heeft gehad. De Min. antwoordt dat, waar het de kracht der Regering geldt, men niet enkel op numerieke meerderheid moet letten. Waar was de kracht van vorige Ministerien?

Een andere grond van den heer van der Heim was dat er een algemeene kreet van afkeuring tegen het Ministerie van 1849—53 is opgegaan. Toen de Min. dit hoorde, dacht hij zich terug in april en mei 1853, toen er eene algemeene agitatie en beweging heerschte, die hartstogt was. Maar heeft de historie en het onpartijdig oordeel het zegel gedrukt op die hartstogtelijke uitspraak van den dag? De Minister herinnert aan het gezegde van een Engelsch Staatsman, dat de pas afggetreden Staatsman beoordeeld wordt naar de laatste; later naar de beste zijner handelingen. De Min. wil slechts zoo veel zeggen, dat hij niet in het minst die afkeuring kan beamen, die over zijne laatste handelingen zoo veel hartstogt voor korten tijd te weeg bragt, en dat hij het oordeel der onpartijdige geschiedenis inroept. Op al die oude verwijten, strekkende dat de Min. in 1849 de Grondwet heeft miskend en het Koninklijk gezag niet juist heeft weten te waarden, antwoordt hij dat ieder dit aanstands volkomen kan wederleggen, en dan vraagt hij met fierheid: heeft de kracht der Regering van 1849—53 niet wetten in het leven geroepen, volgens welke de tegenwoordige maatschappij wordt geregeerd, en waar-

aan men de hand niet kan slaan? De Minister weet het, die wetten behagen een ieder, maar heeft men gewaagd zo aan te slaan? Men heeft ze in haar geheel moeten laten. Men bespreekt aan den tijd, aan den geest, het en de behoeften der Natie. Moest dit Kabinet beoordeeld worden naar dat van 1849 — de Minister verlangt niets anders. Natuurlijk vindt dit Ministerie bij den heer van der Heim afkeuring, omdat hij van het Kabinet gedurende negen jaren de oppositie is geweest. De Minister vraagt: op welke oppositie bloot afkeuring is geweest, die niet naast gesteld werd wat zij wilde; of wat niet was, niet om te slopen en af te breken, op te bouwen; en dat die oppositie dus een programma had. Voorts is er gezegd dat de leden van dit Kabinet sedert zijn optreden vertrouwen inboezemen; de Minister antwoordt dat zien bij de behandeling der verschillende punten.

Eene opmerking wenschte de Minister te aangaande de homogeniteit. De heer van der Heim heeft gewezen op 's Ministers samenstelling van heeren Spengler, Fortner van Dambenoy en De Minister vraagt of de heer van der Heim kunnen bemerken of aantoonen dat er eenig spraak op eenig gewichtig punt met 's Ministers inselens bestond.

Overigens acht de Minister de verklaring van den heer van der Heim overbodig dat, indien hij bevestiging mogt stemmen, dit als geen bloot vertrouwen moet worden aangemerkt. De Minister daarin nooit vertrouwen in de rigting van het Kabinet gezien hebben.

Wat den heer Fransen van de Putte betreft heeft den strijd met den heer Groen, waarin de Min. hem niet zal volgen; als Groen hier tegenwoordig ware zou hij het antwoord schuldijk blijven. Maar wat aangaat het gezag, er geene behoefte was aan vrijzinnigheid magt, daarop antwoordt de Min. dat hij niet spr. hoopt dat er nooit behoefte zij aan vrijzinnigheid en dat hij ook overtuigd is dat onze Natie dat gen is van vrijzinnige begrippen. Hij meent dat men mogen vragen of de ondervinding tot dusver wettigen heeft dat het gezag in handen eener Regering het best bewaard is?

Er zijn nu nog eenige andere punten die de zich zal veroorloven te beantwoorden, want aan de orde zijn.

De heer van der Heim van Duyendyke bespreekt de rede van den Minister van Binnenlandsche Zaken De Minister beweerde dat spreker niet tevreden zijn met de tegenwoordige Staatsregeling. Dit is juist. Gedurende negen jaren heeft hij zijne verleden onder het gebied dezer Grondwet, heeft bezworen en die hij ook getrouw heeft leefd, voor zoover dit in zijne betrekking kon komen. Bovendien, het behoudend beginsel mede om de tegenwoordige Staatsinrichting te wijzigen en ten uitvoer te leggen. Hij heeft dan ook medegewerkt, als man van eer en vlicht. Daarom heeft spr. geen wrevel tegen onze instellingen. Hij eerbiedigt ze, ofschoon hij in allen deele besaamt. Maar zijn wantrouwen daarin gelegen, dat dit bestuur niet de uitvoer der Grondwet wil in den Nederlandecheen nationale geest. En daarom zegt spreker dat, als hij leden van het Ministerie van 1849—1853, de gevolgde oppositie van 1853 tot 1862, en dan de daden na de optreding van dit Ministerie, hij dan in dit Ministerie niet ziet de uitdrukking van het nationaal gevoel, van den nationalen, Nederlandeche geest. Spreeker heeft het steeds betoogd, dat door de zwakheid van vorige Ministerien, gezag in de Tweede Kamer is overgebracht heeft dit meermalen, in zijne vorige betrekking, Commissaris des Konings, te kennen gegeven, er zijn toen instructiën gekomen, zelfs van een meest liberale Ministers, die dit hem tot een vernaakten, en die meenden, dat hij niet bewaars om de daden der Regering te critiseren. heeft dit echter niet nagelaten. Maar moest nu dat de opvolgende Regeringen zwak waren, de oppositie aan het bewind komen? Spreeker geloofst niet. En, als hij nu let op het gebeurde met tractaat nopens de wateraftappingen, en op het voelen van den Min. van Koloniën, dat alle Oost-Indische belangen bij de wet moeten geregeld worden dan blijft hij er bij dat er is miskenning van Koninklijk gezag en dat men geen vertrouwen in Ministerie kan stellen.

Wegens het vergesvorderd uur wordt de voortzetting der beraadslagingen bepaald op morgen ochtend 11 ure.

De Voorzitter heeft nog medegedeeld, dat door afdeelingen benoemd zijn tot rapporteurs over wetontwerp nopens de Waterwegen, de heeren van der Heim van Duyendyke, van der Oudekerk en van der Lek de Clercq en van Andringa de Kempenaer.

De zitting wordt hierop tot morgen gescheiden.